

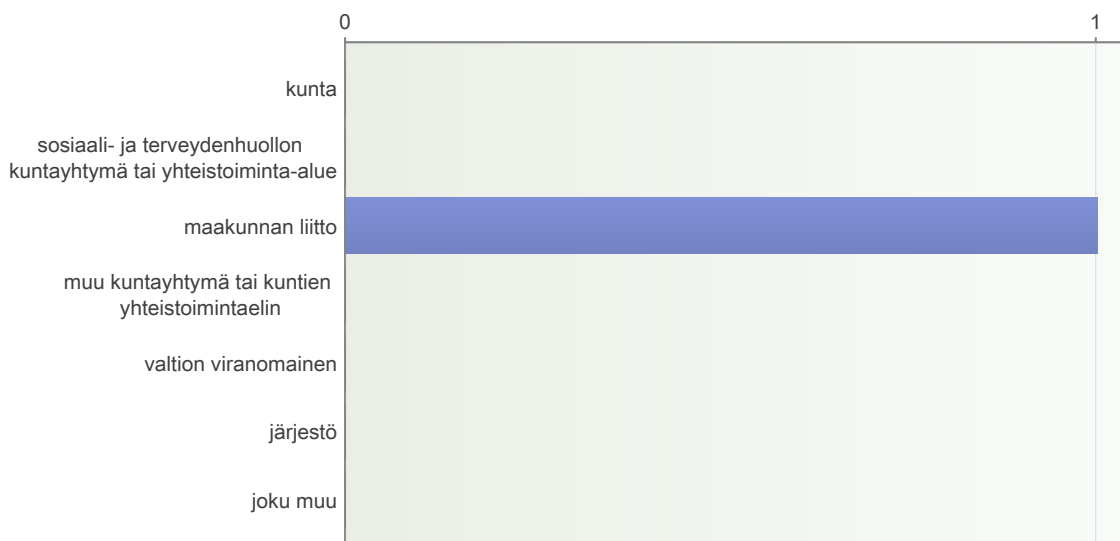
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	Jarno Turunen	jarno.turunen@pohjois-karjala.fi, 0400 818 352	24.10.2016	Maakuntahallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Iso kuva: Maakuntauudistus Pohjois-Karjalan kannalta hyvä ja tärkeä
 - Sote- ja maakuntauudistus on Pohjois-Karjalan kannalta hyvä ja tärkeä uudistus, jonka avulla voidaan turvata ja koota keskeiset palvelut yhdenvertaisesti pohjoiskarjalaisille myös jatkossa. Pidämme tärkeänä uudistuksen toteutumista ja etenemistä esitetystä aikataulusta niin, että uudet maakunnat aloittavat toimintansa 1.1.2019.
 - Alue- ja organisaatioiden palveluiden kokoaminen uusiin maakuntiin parantaa ns. yhden luukun periaatetta asiakkaille.
 - Uudistuksen lähtökohta sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiosta maakuntiin on hyvä ja kannatettava. Maakuntamallilla voidaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palveluiden yhdenvertaista saatavuutta. Siun Sote toimii tässä valtakunnallisena edelläkävijänä.
 - Maakuntien rahoituksen perustuminen todelliseen palvelutarpeeseen parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta.
 - Uudistuksella on mahdollista saavuttaa monia merkittäviä synergiaetuja kokoamalla toimintoja uusiin maakuntiin:
 - 1.Sosiaali- ja terveyspalvelut: sisältäen sosiaali- ja terveyspalvelut, pelastustoimen ja ensihoidon (Siun Sote)
 - 2.Aluekehityspalvelut: sisältäen laajasti kehittämistoimien ja rahoituspalveluiden kokoamisen yhteen organisaatioon. (Kehittämispalvelut: strateginen alueiden kehittäminen, ennakointi ja tulevaisuustyö,

tilastopalvelu, alueidenkäyttö, työvoima- ja yrityspalvelut, EU- ja kansainväliset asiat sekä rahoituspalvelut: rakennerahastot, maaseuturahasto, kansalliset rahoitusvälineet). Asiakkaiden ja maakuntien yhdenvertaisuuden takia jatkovalmistelussa on tärkeää varmistaa Tekesin, Finpron ja Finnveran asiantuntijapalvelujen saatavuus kaikissa maakunnissa.

Vahva markkinaohjaus riski palveluille harvaan asutussa maakunnassa

- Valinnanvapaus ja vahva markkinaohjaus heikentävät yhdenvertaisuutta erityisesti harvaan asutuilla alueilla ja siellä, missä markkinat eivät toimi. Uudistuksessa lisätään markkinaohjausta, valinnanvapautta ja otetaan käyttöön järjestäjä-tuottaja –malli. Maakuntien on saatava itse päättää, missä määrin toimintaa avataan kilpailulle ja millä aikataululla, jotta julkinen palvelutuotanto ei missään vaiheessa vaarannu. Valinnanvapaus ei saa johtaa julkisen palvelutuotannon ja -verkon alasajoon ja sitä kautta väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen.
- Ehdotetusta sääntelystä palveluiden tuottamisen ja järjestämisen erottamiseksi eri tason yhtiöittämisveloitteineen on luovuttava ja annettava maakunnille mahdollisuus päättää itse tarkoituksenmukaisesta organisoitumisesta.
- Yhtiöittämisen sijaan palvelusetelien käyttöönottoa tulee edistää ja varmistettava näin pk-yritysten mahdollisuus tuottaa palveluja.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Normiohjauksen sijaan maakuntien aito liikkumavapaus lisäisi taloudellista tehokkuutta
 - Uudistuksella on mahdollista saavuttaa esitetyt säästötavoitteet, mikäli maakunnilla (18) on aito itsehallinto päättää asioista kustannustehokkaalla tavalla. Valtion on pidättäydyttävä tulos- ja tavoiteohjauksessa ja jätettävä maakunnille riittävä liikkumavapaus päättää siitä, miten palvelut tuotetaan. Normiohjaus ei yksinkertaisesti sovi Suomen tyypiseen maahan, jossa toimintaolosuhteet ovat kovin erilaiset taajaan asutuissa kaupungeissa ja harvaan asutuilla alueilla.

Valtakunnalliset palvelukeskukset uhka maakunnan edelläkävijäratkaisuille

- Valtakunnallisten palvelukeskusten toimintaa koskevat esitykset on poistettava lainsäädännöstä ja vahvistettava maakuntien mahdollisuutta vaikuttaa itse taloudellisesti tehokkaisiin ratkaisuihin. ICT:n osalta on perusteltua kehittää tarkoin rajattuna yhteisesti esimerkiksi tietojärjestelmien yhteensopivuutta.
- Tukipalvelujen tarkoituksenmukainen järjestäminen on oltava maakuntien itse päätettävissä. Lakiluonnosten mukainen järjestely rajoittaa maakunnan oikeutta päättää tukipalveluiden tuotantotavasta ja vie tukipalveluita koskevan päätöksenteon kauas niiden käyttäjistä.
- Maakuntien jo olemassa olevat edelläkävijäratkaisut on hyödynnettävä vahvemmin yhteishankinnoissa, hallintopalveluissa, tietojärjestelmissä ja tilakysymyksissä. Pohjois-Karjalan tehokkaasti jo nykyisin toteutettujen yhteisten ratkaisujen, kuten Pohjois-Karjalan tietotekniikkakeskuksen ja maakunnallisen hankintatoimen, toimintaedellytykset on turvattava uudistuksessa. Yhteishankinnoissa ja ict-palveluissa järjestelyt eivät saa hajottaa maakuntien ja kuntien yhteistä toimintavolyymiä ja hankintaorganisaatioita. Organisaatioiden osaaminen ja asiakastuntemus mm. sote-sektorilla on hyödynnettävä.
- Tilaratkaisuissa maakunnalla on oltava mahdollisuus vastata itse palvelujen tuotantorakenteesta ja sen edellyttämistä toimitilarpeesta. Kuntien kanssa on oltava mahdollisuus edetä neuvotteluteitse tehokkaampiin ja tarkoituksenmukaisempiin tilaratkaisuihin jo siirtymäaikana.
- Uudistuksen ensi vaiheessa isona riskinä on kustannusten kasvu johtuen erityisesti merkittävistä panostuksista kansallisiin tietojärjestelmiin ja toisaalta se, että valtakunnallinen tilayhtiö luo helposti tehottomuutta ja kankeutta tilojen käyttöön.
- Valtakunnallisten palvelukeskusten perustaminen on merkittävä riski koko uudistuksen onnistuneelle toteutukselle vuoden 2019 alusta. Mikäli valtakunnalliset palvelukeskukset päätetään toteuttaa, niiden toimintaa tulee rajata nykyisestä huomattavasti ja vaiheistaa niin, ettei maakuntien toiminnan käynnistyminen vaikeudu

valtakunnallisten ratkaisujen odottelusta.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Valtion vahvasta ohjauksesta maakuntien aitoon itsehallintoon
 - Uudistuksen myötä vahvistetaan aluetasolla demokratiaa suorien vaalien kautta, tämä on merkittävä ja kannatettava parannus nykytilanteeseen. Poliittinen ohjaus ja edustuksellisuus on varmistettava myös väliaikaishallinnon aikana kunkin maakunnan parhaaksi katsomalla tavalla.
 - Maakuntien itsehallintoa rajoittaa laajan valinnanvapauden mukanaan tuoma markkinaohjaus. Ehdotetussa rakenteessa siirrytään vahvasti markkinoiden kautta tapahtuvaan ohjaukseen, sopimusohjaukseen ja omistajaohjaukseen.
 - Asukkaiden osallistumisoikeuksia koskeva sääntely maakunnissa vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Ehdotus maakuntalaiksi antaa siihen toimivat puitteet.
 - Valtion oikeutta ohjata päätöksentekoa maakunnissa on rajattava huomattavasti nykyisestä ja vahvistettava maakuntien aitoa itsehallintoa.
 - Aitoon itsehallintoon kuuluu oikeus päättää tavoista toimia taloudellisesti tehokkaasti, palveluiden tuotantotavasta, sisäisestä hallinnosta sekä sopia yhteistyöstä maakuntien välillä ja kuntien kanssa. Esityksessä kaikkia näitä on rajoitettu.
 - Esitetty pelastuslaitosmalli ja valtakunnallisten palvelukeskusten perustaminen vahvalla valtion ohjauksella ovat kriittisiä Pohjois-Karjalalle ja laajemmin maakuntien aidolle itsehallinnolle.
 - Tehtäviä on koottava nykyistä vahvemmin maakuntien vastuulle.
 - Aidon itsehallinnon este on, ettei lakiluonnoksissa maakunnille ole varattu verotusoikeutta, vaan maakuntien talous jää lakiluonnoksessa valtion ohjaukseen.
 - Demokratia ei toteudu riittävästi, mikäli valtio ohjaa liian voimakkaasti neuvottelumenettelyssä ja rajoittaa esimerkiksi taloudellisella ohjauksella maakuntavaltuuston todellista harkintavaltaa. Vaaleilla valitut päättäjät ovat esityksen perusteella vahvassa valtion (ministeriöiden) ohjauksessa. Päätösvallan hajauttamisen sijaan maakunnat näyttävät työvälisinä vahvistettaessa valtion ohjausta.
 - Valtionohjauksen tulisi keskittyä valtakunnallisesti strategiaan kysymyksiin. Sen sijaan palveluita koskevat ja alueellista asiantuntemusta edellyttävät asiat on jätettävä maakuntien päätösvaltaan.

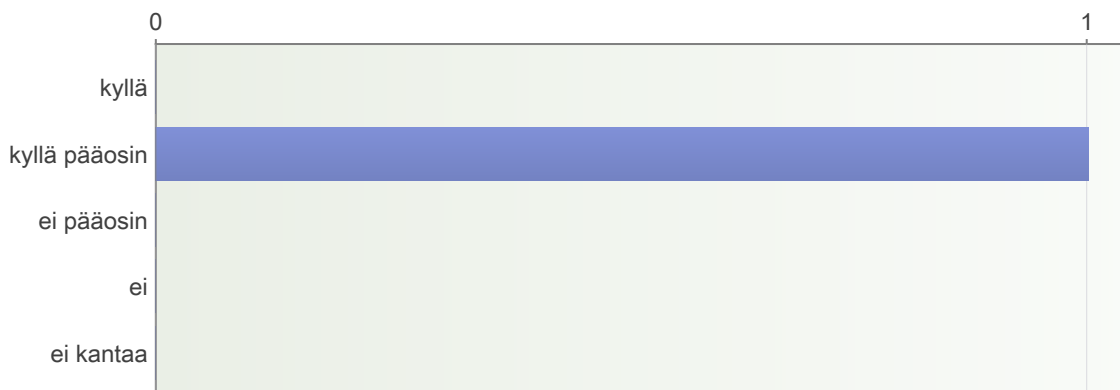
Maakuntien itsehallinnon kannalta keskeisiä ongelmakohtia esityksessä ovat seuraavat:

- maakuntien tehtäväkenttää rajoitettu (ei yleistä toimivaltaa)
- esitetty pelastuslaitosmalli luo kustannustehottomuutta ja ylimääräisen hallinnollisen tason: pelastuslaitokset tulisi jatkossa järjestää maakunnallisesti (18 pelastuslaitosta): maakunnallinen malli parempi, selkeämpi ja kustannustehokkaampi
- liikenneasioiden hoito jää avoimeksi: liikenneasiat tulisi koota vahvemmin maakuntiin
- maakuntien yhteisesti hoidettavissa tehtävissä tulisi antaa maakunnille oikeus sopia vahvemmin itse yhteistyöstä ja työnjaosta
- valtakunnallisten palvelukeskusten perustaminen
- rinnalla valmisteilla olevassa sisältölainsäädännössä on edelleen kiristetty valtion yksityiskohtaista ohjausta
- oikeus päättää palveluiden tuotantotavasta erittäin rajoitettu (maakuntien pakottaminen valtakunnallisiin palvelukeskuksiin, valtioneuvoston päätösvalta yhteistoimintasopimuksissa ja palvelurakenteen ohjauksessa, laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvien palveluiden markkinoille vienti ja yhtiöittämisvelvollisuus sekä maakunnan palvelulaitos)
- oikeus päättää sisäisestä hallinnosta osittain rajoitettu (mm. maakunnan palvelulaitos, valtakunnalliset palvelukeskukset ja delegointivelvollisuudet)
- oikeus sopia rajoitettu (työnjako ja yhteistyö kuntien kanssa, valtakunnallisten in-house yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, lainanotto-oikeus)

- erityisesti järjestämislakiin sisältyvät valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakunnan operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa
- investointien ohjaus (12 §)
- maakuntalain erittäin tiukat maakunnan alijäämän kaatamisvelvollisuudet yhdistettynä ahtaaseen julkisen talouden rahoituskehyykseen (maakuntien rahoituslakiin kirjattu 3 mrd. euron säästövelvoite) ja maakuntien arviointimenettelyn käynnistäviin kriteereihin

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Organisointi maakuntien itse päätettäväksi: •Valinnanvapausmalli ja vahva markkinaohjaus heikentävät yhdenvertaisuutta erityisesti harvaan asutuilla alueilla ja siellä, missä markkinat eivät toimi. •Olosuhteiden erilaisuus on otettava huomioon ja mahdollistettava joustavat yhteistoimintamuodot palvelujen tuottamisessa ja järjestämisessä. Lakiluonnos ei mahdollista palveluiden organisointia olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla, mikä voi johtaa tehottomaan palveluiden tuottamiseen. •Kuntien ja maakuntien yhteistyölle ei tule luoda lainsäädännöllisiä esteitä. Paikallisesti ja alueellisesti erilaiset ratkaisut on mahdollistettava lainsäädännöllä. •Maakuntalakiluonnoksen säännökset maakunnan palvelulaitoksesta on poistettava. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla on oltava suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen. •Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollinen erottaminen sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva sääntely kaventavat maakuntien mahdollisuutta päättää itse palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta. •Sisältöjä koskevan erityislainsäädännön valmistelussa on huomioitava se, että maakunnille jää ratkaisuvallta niille siirrettävien tehtävien hallinnon, päätöksenteon ja talouden järjestämiseen. On olemassa vaara, että maakuntien mahdollisuuksia maakunnan kehittämiselle ja asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi rajataan ja maakuntien aitoa itsehallintoa ei synny. •Maakuntalain on tarkoitus luoda edellytykset perustuslaissa (perustuslaki 121 § 4 mom) turvatulle maakuntien itsehallinnolle, mikä on erittäin hyvä ja kannatettava tavoite uudistuksessa. Pidämme tärkeänä uudistuksen toteutumista ja etenemistä esitetystä aikataulusta niin, että uudet maakunnat aloittavat toimintansa 1.1.2019.

Joustava kuntayhteistyö turvattava:

Maakuntalain tulee olla joustava ja mahdollistava niin, että kuntien ja maakuntien yhteistyö ja mahdollisuus sopia palvelujen hoitamisesta turvataan. Maakuntalakiin tulee lisätä säännös, joka mahdollistaa maakunnan ja kuntien välisen yhteistyön ja sopimisen sekä tehtävien hoitamisen. Paikallisesti ja alueellisesti erilaiset ratkaisut tulee mahdollistaa lainsäädännöllä. •Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluketjut, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, elinkeinojen kehittäminen, aluekehitys, maakäytön suunnittelu ja maakuntakaavoitus sekä

liikenneasiat ja ovat kunta-, maakunta- ja asukasnäkökulmasta kokonaisuuksia, jota edellyttävät toimivaa yhteistyötä, yhteistä suunnittelua ja kehittämistä sekä palvelujen organisointia. •Maakunnan toimialaa on laajennettava siten, että maakunta voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, joita alueen kunnat tai osa niistä ei hoida edellyttäen, että mukana olevat kunnat sitoutuvat rahoittamaan toiminnan eikä tehtävä kuulu valtion tai muiden toimijoiden vastuulle.

maakuntien itse päätettäväksi:

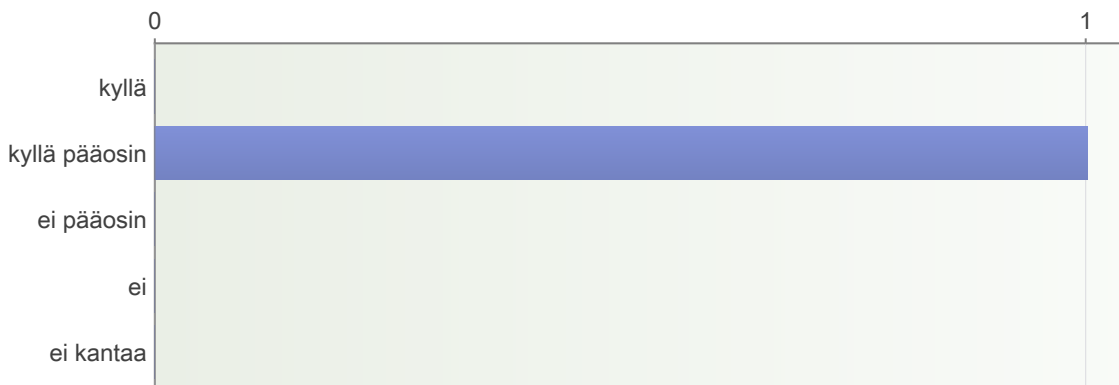
palvelukeskusten toimintaa koskevat esitykset on poistettava lainsäädännöstä. Tukipalvelujen tarkoituksenmukainen järjestäminen on oltava maakuntien itse päätettävissä. •Maakuntien jo olemassa olevat edelläkävijäratkaisut on hyödynnettävä vahvemmin yhteishankinnoissa, hallintopalveluissa, tietojärjestelmissä ja tilakysymyksissä. Valtakunnallisia palvelukeskuksia ollaan perustamassa ilman selvityksiä niiden kustannuksista tai vaihtoehtoisista järjestämistavoista. •Palvelukeskuksia koskevat säännökset rajoittavat maakunnan oikeutta päättää tukipalveluiden tuotantotavasta. Lakiluonnosten mukainen järjestely vie tukipalveluita koskevan päätöksenteon kauas niiden käyttäjistä. Maakunnilla olisi yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, mutta rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa niiden sisältöön. Maakuntien omistajaohjauksen rooli ja suhde valtioonohjaukseen jää epäselväksi, sen sijaan valtion asema päätöksenteossa turvattaisiin yhtiöjärjestysmääräyksiin. •Maakuntalakiluonnoksen mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin käyttövelvoitteen piiriin kuuluvista palveluista ja palvelukeskusten tehtävistä. Säännökset ovat väljiä ja ongelmallisia sekä maakuntien itsehallinnon että osakeyhtiölain kannalta. •Tilaratkaisuissa maakunnalla on oltava mahdollisuus vastata itse palvelujen tuotantorakenteesta ja sen edellyttämistä toimitilarpeesta. Maakunnilla on oltava oikeus organisoida asiat itsenäisesti ja tarvittaessa yhteistyössä alueen kuntien ja muiden jo olemassa olevien toimijoiden kanssa. Tämä mahdollistaisi yhtiöiden toimivan ohjauksen maakunnan toiminnallisten tarpeiden mukaisesti. •Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden keskittämiselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa parhaiten, kun maakunta voi itse päättää tarkoituksenmukaisimmasta organisoitumisesta (hoitaa palvelut itse, yhteistyössä alueen kuntien kanssa ja/tai muiden maakuntien kanssa yhteistyössä, hankkii osan markkinoilta). Tukipalveluyksiköt voisivat tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita myös kunnille mikä varmistaisi, että nämä tukipalvelut olisivat tuotettavissa tehokkaasti myös kuntien jäljellejäävien tehtävien tarpeisiin. •Yhteishankintojen osalta järjestelyn ei tulisi hajottaa maakuntien ja kuntien yhteistä hankintavolyymiä ja hankintaorganisaatioita. Toiminnan on tukeuduttava olemassa oleviin hankintaorganisaatioihin ja niiden osaamiseen ja asiakastuntemukseen mm. sote-sektorilla. •Tieto- ja viestintäteknisten palveluiden (ICT-palvelukeskus) osalta tulisi hyödyntää nykyisten organisaatioiden palvelut ja mahdollistaa maakuntien tarvitsemat kansallisesti yhteiset ICT-palvelut useamman toimijan verkostomallilla. ICT:n osalta on perusteltua kehittää tarkoin rajattuna yhteisesti esimerkiksi tietojärjestelmien yhteensopivuutta.

Tukipalvelut

•Valtakunnallisten

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Tehtäviä koottava maakuntiin nykyistä vahvemmin: Maakunnan tehtäväkokonaisuutta tulee laajentaa nykyisestä. Maakunnan tehtävissä on huomioitava erityisesti seuraavat asiat:
- Pelastustoimi: Pelastustoimi on järjestettävä selkeämmällä ja kustannustehokkaammalla 18 maakunnallisen pelastuslaitoksen mallilla.
- Liikenneasiat: Liikenneasiat on koottava nykyistä vahvemmin maakuntien järjestettäväksi.
- Aluekehitys: Maakunnan aluekehitystehtävissä on varmistettava kehittämistoimien ja rahoituspalveluiden kokoaminen maakuntiin.
 - EU:n rakennerahasto- ja muiden EU -tukien nykyisin maakuntien liitoissa ja ELY-keskuksissa hoidettavat tehtävät: On huolehdittava, että kaikilla maakunnilla on välittävän viranomaisen tehtävä. Maakunnat voivat sopia itse, jos haluavat hoitaa tehtäviä muiden maakuntien kanssa.
 - EU- ja kansainväliset asiat: EU- ja kansainväliset asiat on oltava uuden maakunnan tehtävä.
 - Ympäristöasiat: Jatkovalmistelussa on selvitetävää mahdollisuudet koota ELY-keskusten ympäristötehtäviä luonnoksessa esitettyä laajemmin maakuntien vastuulle.
 - Tulevaisuustyö: Laaja-alainen tulevaisuustyö edistää maakuntien elinvoimaisuutta sekä elinkeinon ja osaamisen kehittämistä.
- Maakuntalain on oltava joustava ja mahdollistava niin, että kuntien ja maakuntien yhteistyö ja mahdollisuus sopia palvelujen hoitamisesta turvataan.
- Kunnan ja maakunnan yhteistoiminta:
 - Muut tehtävät: Maakunnan toimialaa on laajennettava siten, että maakunta voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, joita alueen kunnat tai osa niistä ei hoida edellyttäen, että mukana olevat kunnat sitoutuvat rahoittamaan toiminnan eikä tehtävä kuulu valtion tai muiden toimijoiden vastuulle.

Yksityiskohtaiset perustelut tehtävittäin:

Pelastustoimi: Pelastustoimi on järjestettävä 18 maakunnallisen pelastuslaitoksen mallilla. •Pelastustoimea ei ole perusteltua erottaa muista maakunnille osoitettavista tehtäväkokonaisuuksista. Pelastustoimen järjestämistä vastuun ja mahdollisuuden tuottamiseen siirtäminen viidelle maakunnalle aiheuttaisi merkittävän demokratiavajeen 13 muulle maakunnalle, joille ei jäisi kuin rahoitusvastuu. •Uusien maakuntien perustaksi on linjattu nykyinen maakuntajako. Pelastustoimi ja ensihoito ovat tyypillisiä lähipalveluita, joiden järjestämistä vastuun ja mahdollisuus tuottamiseen on oltava kaikilla 18 maakunnalla. Pelastustoimen ja ensihoidon keskittäminen viidelle alueelle heikentäisi huomattavasti lähipalveluiden integraation toteuttamista. Julkishallinnon keskeinen tehtävä on huolehtia ihmisten perusturvasta kaikissa olosuhteissa ja uudesta maakuntahallinnosta syntyy hyvä kotipesä varautumiselle erilaisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Maakunnat muodostavat alueen kuntien kanssa lähellä ihmistä olevan turvaverkon, jonka varaan on nykyistä helpompi rakentaa myös varautumisen kokonaisuus, koordinoituna yhteistoiminnassa ministeriöiden kanssa. Toiminnan käytännön yhteensovittaminen on luonteva osa uuden maakunnan toimintaa. •Pelastustoimen organisoiminen sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen uudistamisen kanssa yhdenmukaisen aluejaon ja järjestämismallin pohjalta on välttämätön, koska sillä turvataan pelastustoimen mahdollisuus jatkossakin suorittaa kiireellisiä ensihoitotehtäviä ja kiireellisiä ensivastetehtäviä sen mukaan kuin sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten kanssa erikseen sovitaan. Sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen yhteistyöllä saavutetaan merkittäviä synergiaetuja. •Esitettävälle viidelle yhteistyöalueelle ei ole nähtävissä sellaisia mielekkäitä tehtäviä, joita ei voitaisi toteuttaa koordinoimalla toimintaa maakuntien ja ohjaavan ministeriön normaalein yhteistyömenettelyin. Pelastustoiminnan rahoitus on kanavoitava osana maakuntien kokonaisrahoitusta suoraan järjestämistä vastuussa oleville 18 maakunnalle.

Aluekehitys: •Maakunnan aluekehitystehtävissä tulee varmistaa kehittämistoimien (aluekehitysviranomaisen tehtävät, strateginen alueen ja sen elinkeino- ja innovaatioympäristöjen kehittäminen, koulutus ja osaamisen kehittäminen, ennakointi ja tulevaisuustyö, tilastopalvelu, alueidenkäyttö, työvoima- ja yrityspalvelut) sekä rahoituspalveluiden integraatio yritys- ja kehittämisrahoituksessa maakuntiin (rakennerahastot, maaseuturahasto, kansalliset rahoitusvälineet).

•Asiakkaiden ja maakuntien yhdenvertaisuuden takia jatkovalmistelussa on tärkeää varmistaa Tekesin, Finpron ja Finnveran asiantuntijapalvelujen saatavuus kaikissa maakunnissa. EU:n rakennerahasto- ja muiden EU -tukien nykyisin maakuntien liitoissa ja ELY-keskuksissa hoidettavat tehtävät: • On huolehdittava, että kaikilla maakunnilla on välittävän viranomaisen tehtävä. Maakunnat voivat sopia itse, jos

haluavat hoitaa tehtäviä muiden maakuntien kanssa. Eri rahoitusvälineiden integraatiosta on hyötyä ainakin seuraavista näkökulmista: • asiakaslähtöisyys, yhden luukun periaate • aluelähtöisyys, aluetuntemus, aluekehittämistehtävät • asukaslähtöisyys, läheisyysperiaate • teknisen tuen käyttö kumppanuussopimusperiaatteen pohjalta, hallinnon tehokkuus • olemassa olevat tietojärjestelmät, yhteensovitus, tehokkuusperiaate • koordinaatioetu, valmistelun tehokkuus, vähemmän hallinnollisia toimijoita, byrokraatian vähentäminen • tarkoituksenmukaisuusharkinta maakunnan päätöksenteon kautta, demokratiaperiaate

EU- ja kansainväliset asiat: •Nykyisin aluekehityslain mukaan maakunnat hoitavat tehtäviinsä liittyviä kansainvälisiä yhteyksiä. EU- ja kansainväliset asiat tulisi olla uuden maakunnan tehtävä, nyt lakiluonnoksessa kansainväliset asiat on linjattu kohtaan "voi halutessaan hoitaa". Maakunta on jatkossa maakuntaliiton sijasta laissa tarkoitettu yleinen aluekehitysviranomainen ja hoitaa siten alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa aluekehitysviranomaiselle ja maakunnan liitolle säädetyt sekä ELY-keskuksille säädetyt aluekehittämisen tehtävät. Kansainvälisiä tehtäviä ei ole järkevää irrottaa erillisiksi muista aluekehitystehtävistä, vaan ne ovat nykyaikainen ja arkipäiväinen osa aluekehittämistehtäviä. •Aktiivinen vaikuttaminen EU -edunvalvonnassa, alueiden rajat ylittävässä yhteistyössä ja eurooppalaisessa aluepolitiikassa ovat luontaisia tehtäviä maakunnille. Eurooppalainen yhteistyö on alueiden välistä yhteistyötä, jolloin maakunta on luonteva toimija EU-kentällä. Älykäs erikoistuminen (S3) on aluekehittämistä ja näin maakuntien tehtävää. Ilman resursseja ei kansainvälistä yhteistyötä, edunvalvontaa ja kehittämistä voi tehdä. Jos maakunnilla ei ole vahvaa mandaattia EU- ja kansainvälisissä asioissa, erityisesti pienemmät kunnat joutuvat haastavaan tilanteeseen, koska niiden resurssit eivät välttämättä riitä kansainväliseen yhteistyöhön. Maakuntien yksi tehtävä on elinvoimaisuuden lisääminen yhdessä kuntien kanssa. Tässä työssä maakunnat pystyvät tarjoamaan alueellisen linkin esimerkiksi Team Finland –verkoston kansalliselle työlle.

Alueidenkäyttö: •Maakuntasuunnitelman ja maakuntakaavan laatiminen ja hyväksyminen, samoin kuin kuntien alueiden käytön suunnittelun ja kuntien rakennustoimen järjestämisen edistäminen tapahtuisivat esityksen mukaan nykyisen maakuntaliiton ja ELY-keskuksen sijaan yhdessä paikassa eli uudessa maakuntaorganisaatiossa. Tämä hallinnon virtaviivaistaminen on hyvä pohja myös palvelujen yhdenvertaiselle saatavuudelle kun organisaatioiden määrä vähenee ja kuitenkin maakunnalliset toiminnot pysyvät ja keskittyvät yhteen paikkaan. Maakunnan rooli alueidenkäytön suunnittelussa vahvistuu, vaikkakin oikeudellista valvontaa ei esitetä siirrettäväksi. Oikeudellisen valvonnan roolia tai laajemmin oikeudellisen osaamista on tärkeä miettiä osana kokonaisuudistusta. Maakunnille esitetyt uudistukset tarkoittavat tarvetta oikeudellisen osaamisen lisäämiseen alueidenkäytön tehtäväkentän ja vastuun edelleen lisääntyessä. Tämä on huomioitava uudistuksessa.

Liikenneasiat: Liikenneasiat on koottava nykyistä vahvemmin maakuntien järjestettäväksi. Ohessa tarkempia huomioita tehtävittäin:

14) Liikenne: Maakuntien tehtäväksi laissa määritellään liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, alueellinen tienpito, maankäytön yhteistyö sekä toimintaympäristöä koskevien tietojen tuottaminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun. •Roolit Liikenneviraston ja mahdollisen perustettavan Liikenneverkko Oy:n kanssa on selvitettävä. Lisäksi selvitettävä kaventaako mahdollinen liikenneinfran yhtiöittäminen (Liikenneverkko Oy) maakuntien mahdollisuuksia vaikuttaa infrahankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen. Maakuntien rooli alueellisessa liikennejärjestelmäsuunnittelussa säilyy ja vahvistuu, mutta mikä tulee olemaan maakuntien mahdollisuus jatkossa vaikuttaa mm. infrahankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen jatkossa. •On selvitettävä, millaiset ovat jatkossa maakuntien mahdollisuudet vaikuttaa mahdollisesti perustettavan yhtiön päätöksentekoon. Huolena on, että maakunnille jää vain rooli tuottaa toimintaympäristöä koskevaa tietoa valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun, mutta tehdäänkö päätökset hankkeiden suunnittelusta ja toteutuksesta jatkossa pääosin Liikennevirastossa tai Liikenneverkkoyhtiössä poliittisen päätöksen teon ulkopuolella. Jääkö jatkossa maakunnille roolia esimerkiksi pienempien infrahankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen? •Myös tienpidossa on tärkeää selvittää roolit valtion (Liikennevirasto, Live Oy) ja maakuntien kesken. Julkisuudessa on aiemmin ollut kaavailuja, että pääteiden osalta tienpito vastuu jäisi valtiolle ja alempi tieverkko maakuntien vastuulle. Tämä ei missään nimessä olisi maakunnan kannalta toivottu ratkaisu. •On tärkeää, että tienpidossa noudatetaan valtakunnallisia kriteereitä jatkossakin esimerkiksi kunnossapidon osalta. Tavoitteena on oltava

jatkossakin yhtenäinen, valtakunnallisia linjauksia noudattava tienpito, jossa samalla hyödynnetään alueellista ja paikallista asiantuntemusta ja kokemusta. Tienpidossa on maakunnilla oltava mahdollisuus suunnitella ja toteuttaa sellaisia tieverkon parannushankkeita, jotka on tähän asti tehty ns. perusväylänpidon rahoituksella. • Liikenneturvallisuuksityö sopii hyvin maakunnan tehtäväkenttään. Tällä hetkellä ELY-keskukset edistävät liikenneturvallisuuksityötä tienpidon toimilla ja tekemällä yhteistyötä mm. Liikenneturvan, poliisin ja kuntien kanssa.

15)Yksityisteitä ja liikkumisen ohjausta

koskevat valtionavustustehtävät: •Valtionavustuskelpoisille yksityisteille voidaan myöntää harkinnanvaraisesti valtionavustusta. Avustusta voi hakea tien tiekunta. Avustusta myönnetään pääasiassa tien vaurioiden ja rakenteiden korjaamiseen. Tällä hetkellä ELY-keskus arvioi hankkeen kiireellisyyden ja vaikuttavuuden ja avustuksesta päättää ELY-keskus, jonka alueella tie tai suurin osa siitä sijaitsee. Tehtävän siirto maakunnille on perusteltua, sillä päätöksen teon tällaisissa asioissa on oltava mahdollisimman lähellä. • Liikkumisen ohjauksen valtionavustusta on tähän saakka hoitanut Liikennevirasto. Liikkumisen ohjausta tuetaan Valtioneuvoston asetuksen mukaisesti joukkoliikenteen valtionavustuksilla. Liikkumisen ohjauksen tarkoituksena on ihmisten kulkutapavalintoihin vaikuttaminen. Keinoina tähän ovat tiedollinen ohjaus, markkinointi ja palvelujen kokeilu sekä kehittäminen. Liikkumisen ohjauksen tavoitteena on yksityisautoilun vähentäminen sekä joukko- ja kevyenliikenteen suosion kasvattaminen. Liikkumisen ohjauksella kannustetaan kestäviin liikkumistottumuksiin. Avustuksen toivotaan edistävän pysyvien toiminta- ja yhteistyömuotojen syntymistä seuduilla ja kunnissa. Tehtävän siirto maakunnille on perusteltua, sillä tehtävällä on liittymäpinta maakunnalliseen liikennejärjestelmätyöhön, jolla pyritään myös vaikuttamaan kulkutapavalintoihin ja edistämään kestävää liikkumista huomioiden alueen erityispiirteet.

25) Liikennepalveluiden maakunnallinen kehittäminen ja järjestäminen sekä julkisen henkilöliikenteen suunnittelu ja järjestäminen sekä raideliikenne: •Tämä tulee olemaan merkittävä tehtävä tulevaisuuden maakunnille. Maakunnat voivat olla mukana kehittämässä omiin tarpeisiinsa soveltuvia liikennepalveluratkaisuja. Julkisen henkilöliikenteen suunnittelussa on tärkeää, että maakunnat tekevät yhteistyötä myös keskenään sekä myös muiden toimivaltaisten joukkoliikenneviranomaisten kanssa. Mikäli maakunnille tulee mahdollisuus suunnitella ja järjestää myös raideliikennettä, mahdollistaa se tulevaisuudessa alueellisen raideliikenteen kehittämisen. Raideliikenteen suunnittelu ja järjestäminen vaatii kuitenkin tiivistä yhteistyötä sekä Liikenneviraston että muiden maakuntien kanssa.

Ympäristöasiat: •Jatkovalmistelussa tulee selvittää ELY-keskusten ympäristötehtävien siirto maakuntien vastuulle. Ympäristötehtävien siirto valtion uusimuotoiseen valtakunnalliseen viranomaiseen lisää byrokratiaa sekä erkaannuttaa tehtäviä aluetasolta - maakunnista ja kunnista.

Tulevaisuustyö:

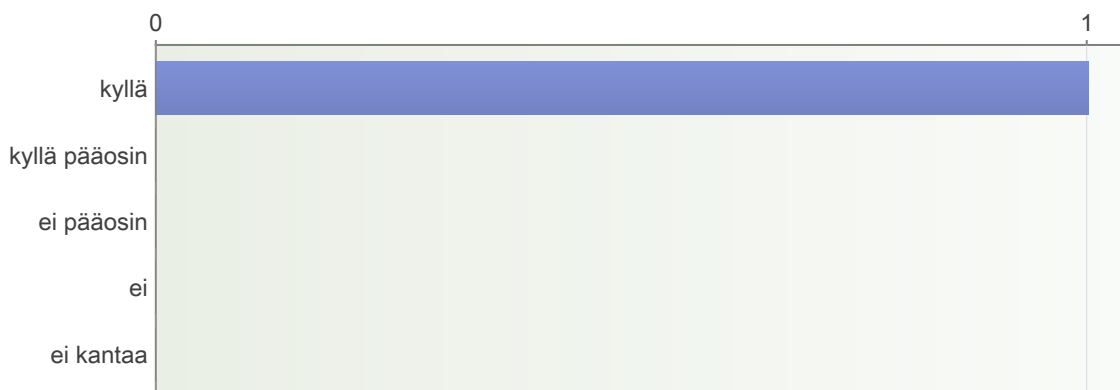
•Maakuntalakiluonnoksessa puhutaan ennakoinnista ainoastaan koulutustarpeiden ennakointina. Uusien maakuntien monialaisen vastuukentän hoitamisessa laaja-alainen tulevaisuustyö on keskeisen tärkeää. Laaja-alainen tulevaisuustyö edistää maakuntien elinvoimaisuutta sekä elinkeinojen ja osaamisen kehittämistä. Uusien maakuntien tulevaisuustyötä ei tule rajata laissa pelkästään koulutustarpeita koskevaksi ennakoinniksi.

Muut tehtävät:

• Maakunnan tehtäviä on laajennettava siten, että maakunta voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, joita alueen kunnat tai osa niistä ei hoida edellyttäen, että mukana olevat kunnat sitoutuvat rahoittamaan toiminnan eikä tehtävä kuulu valtion tai muiden toimijoiden vastuulle.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

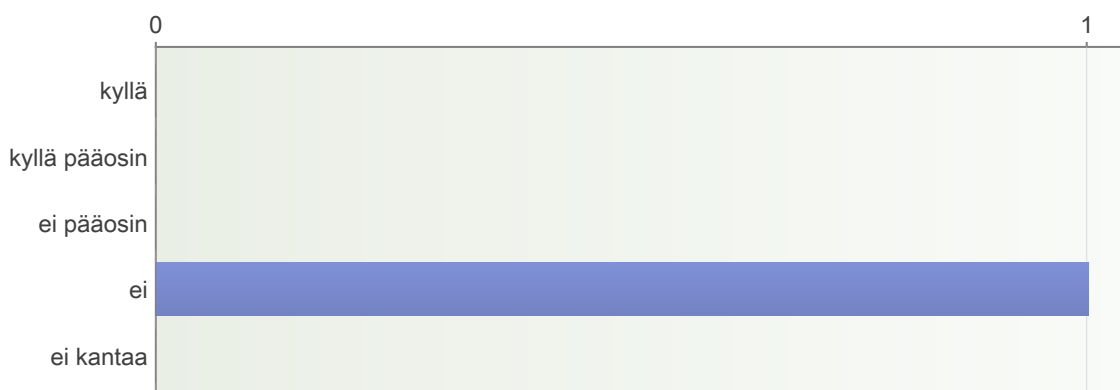

Avoimet vastaukset: kyllä

- •Maakuntalakiluonnos vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Ehdotus antaa siihen toimivat puitteet.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

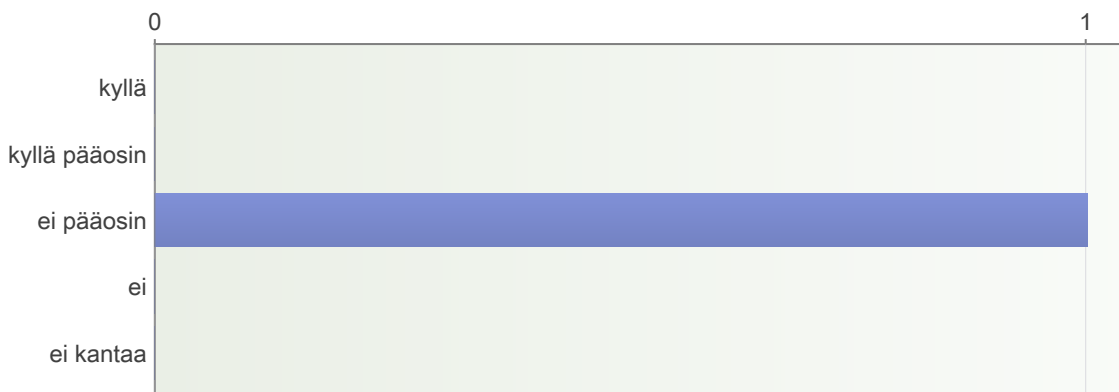
Avoimet vastaukset: ei

- Valtuustolle mahdollisuus päättää tarkoituksenmukaisesta organisoitumisesta: •
Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla on oltava suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen. •Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Kysymys on tilaajan ja tuottajan erottamisesta, joka kunnissa saatujen kokemusten mukaan aiheuttaa epäselvyyttä johtamis- ja vastuusuhteissa ja lopulta myös kustannusten nousua.

Järjestämisvastuun ja operatiivisen johtamisen erottaminen aiheuttaa hallinnon päällekkäisyyttä ja asiantuntemuksen painottumista operatiiviselle puolelle. •Demokratian toteutuminen jää ehdotetussa mallissa välilliseksi. Maakuntavaltuuston päätösvaltaa rajattaisiin merkittävästi suhteessa sen keskeisempään tehtävään eli sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen. Myös pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja turvallisuuteen edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia. •Mikäli esitetty malli toteutuu, on Pohjois-Karjalassa 1.1.2017 aloittava Siun sote rakennettavissa palvelulaitokseksi. Tällä puolestaan voisi olla yksi tai useampia yhtiöitä, jotka toimivat kilpailluilla markkinoilla.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Rahoituksen perustuttava todelliseen palvelutarpeeseen: •Maakuntien verotusoikeus takaa aidon itsehallinnon. •Maakuntien rahoituksen perustuminen todelliseen palvelutarpeeseen on oikeudenmukainen linjaus ja parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta.
- Rahoituksen maakunnille on tultava yleiskatteellisena, eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin. Tämä koskee myös sekä uudistuksen seuraavassa vaiheessa maakunnille siirrettäviä valtion tehtäviä että monikanavarahoituksen purkamisen myötä maakunnille siirrettäviä tuloja. •Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainanotto-oikeuden rajoittamisesta ovat aivan liian tiukat ja ne ovat ongelmalliset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Vaarana on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti muuttaa pysyvästi toiminnan rakenteita.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Pohjois-Karjalan maakuntaliiton näkemykset maakuntauudistuksen lakipakettiin

Iso kuva: Maakuntauudistus Pohjois-Karjalan kannalta hyvä ja tärkeä

- Sote- ja maakuntauudistus on Pohjois-Karjalan kannalta hyvä ja tärkeä uudistus, jonka avulla voidaan turvata ja koota keskeiset palvelut yhdenvertaisesti pohjoiskarjalaisille myös jatkossa. Pidämme tärkeänä uudistuksen toteutumista ja etenemistä esitetyssä aikataulussa niin, että uudet maakunnat aloittavat toimintansa 1.1.2019.
- Aluetason organisaatioiden palveluiden kokoaminen uusiin maakuntiin parantaa ns. yhden luukun periaatetta asiakkaille.
- Uudistuksella on mahdollista saavuttaa monia merkittäviä synergiaetuja kokoamalla toimintoja uusiin maakuntiin:
 - 1.Sosiaali- ja terveystalot: sisältäen sosiaali- ja terveystalot, pelastustoimen ja ensihoidon (Siun Sote)
 - 2.Aluekehityspalvelut: sisältäen laajasti kehittämistoimien ja rahoituspalveluiden kokoamisen yhteen organisaatioon. Asiakkaiden ja maakuntien yhdenvertaisuuden takia jatkovalmistelussa on tärkeää varmistaa Tekesin, Finpron ja Finnveran asiantuntijapalvelujen saatavuus kaikissa maakunnissa.
- Uudistuksen myötä vahvistetaan aluetasolla demokratiaa suorien vaalien kautta, tämä on merkittävä ja kannatettava parannus nykytilanteeseen. Poliittinen ohjaus ja edustuksellisuus on varmistettava myös väliaikaishallinnon aikana kunkin maakunnan parhaaksi katsomalla tavalla.

Valtion vahvasta ohjauksesta maakuntien aitoon itsehallintoon

- Aidon itsehallinnon este on, ettei lakiluonnoksissa maakunnille ole varattu verotusoikeutta, vaan maakuntien talous jää lakiluonnoksessa valtion ohjaukseen.
- Valtion oikeutta ohjata päätöksentekoa maakunnissa on rajattava huomattavasti nykyisestä ja vahvistettava maakuntien aitoa itsehallintoa.
- Aitoon itsehallintoon kuuluu oikeus päättää tavoista toimia taloudellisesti tehokkaasti, palveluiden tuotantotavasta, sisäisestä hallinnosta sekä sopia yhteistyöstä maakuntien välillä ja kuntien kanssa. Esityksessä kaikkia näitä on rajoitettu.
- Esitetty pelastuslaitosmalli ja valtakunnallisten palvelukeskusten perustaminen vahvalla valtion ohjauksella ovat kriittisiä Pohjois-Karjalalle ja laajemmin maakuntien aidolle itsehallinnolle.
- Tehtäviä on koottava nykyistä vahvemmin maakuntien vastuulle.

Vahva markkinaohjaus riski palveluille harvaan asutussa maakunnassa

- Valinnanvapaus ja vahva markkinaohjaus heikentävät yhdenvertaisuutta erityisesti harvaan asutuilla alueilla ja siellä, missä markkinat eivät toimi. Uudistuksessa lisätään markkinaohjausta, valinnanvapautta ja otetaan käyttöön järjestäjä-tuottaja –malli. Maakuntien on saatava itse päättää, missä määrin toimintaa avataan kilpailulle ja millä aikataululla, jotta julkinen palvelutuotanto ei missään vaiheessa vaarannu.
- Ehdotetusta sääntelystä palveluiden tuottamisen ja järjestämisen erottamiseksi eri tason yhtiöittämisveloitteineen on luovuttava ja annettava maakunnille mahdollisuus päättää itse tarkoituksenmukaisesta organisoitumisesta.
- Yhtiöittämisen sijaan palvelusetelien käyttöönottoa tulee edistää ja varmistettava näin pk-yritysten mahdollisuus tuottaa palveluja.

Valtakunnalliset palvelukeskukset uhka maakunnan edelläkävijäratkaisuille

- Valtakunnallisten palvelukeskusten toimintaa koskevat esitykset on poistettava lainsäädännöstä. ICT:n osalta on perusteltua kehittää tarkoin rajattuna yhteisesti esimerkiksi tietojärjestelmien yhteensopivuutta.
- Tukipalvelujen tarkoituksenmukainen järjestäminen on oltava maakuntien itse päätettävissä. Lakiluonnosten mukainen järjestely rajoittaa maakunnan oikeutta päättää tukipalveluiden tuotantotavasta ja vie tukipalveluita koskevan päätöksenteon kauas niiden käyttäjistä.
- Maakuntien jo olemassa olevat edelläkävijäratkaisut on hyödynnettävä vahvemmin yhteishankinnoissa, hallintopalveluissa, tietojärjestelmissä ja tilakysymyksissä. Pohjois-Karjalan tehokkaasti jo nykyisin toteutettujen

yhteisten ratkaisujen, kuten Pohjois-Karjalan tietotekniikkakeskuksen ja maakunnallisen hankintatoimen, toimintaedellytykset on turvattava uudistuksessa. Yhteishankinnoissa ja ict-palveluissa järjestelyt eivät saa hajottaa maakuntien ja kuntien yhteistä toimintavolyyymiä ja hankintaorganisaatioita. Organisaatioiden osaaminen ja asiakastuntemus mm. sote-sektorilla on hyödynnettävä.

- Tilaratkaisuissa maakunnalla on oltava mahdollisuus vastata itse palvelujen tuotantorakenteesta ja sen edellyttämistä toimitilarapeesta. Kuntien kanssa on oltava mahdollisuus edetä neuvotteluteitse tehokkaampiin ja tarkoituksenmukaisempiin tilaratkaisuihin jo siirtymäaikana.

Tehtäviä koottava maakuntiin nykyistä vahvemmin

Maakunnan tehtäväkokonaisuutta tulee laajentaa nykyisestä. Maakunnan tehtävissä on huomioitava erityisesti seuraavat asiat:

- Pelastustoimi: Pelastustoimi on järjestettävä selkeämmällä ja kustannustehokkaammalla 18 maakunnallisen pelastuslaitoksen mallilla.
- Liikenneasiat: Liikenneasiat on koottava nykyistä vahvemmin maakuntien järjestettäväksi.
- Aluekehitys: Maakunnan aluekehitystehtävissä on varmistettava kehittämistoimien ja rahoituspalveluiden kokoaminen maakuntiin.
- EU:n rakennerahasto- ja muiden EU -tukien nykyisin maakuntien liitoissa ja ELY-keskuksissa hoidettavat tehtävät: On huolehdittava, että kaikilla maakunnilla on välittävän viranomaisen tehtävä. Maakunnat voivat sopia itse, jos haluavat hoitaa tehtäviä muiden maakuntien kanssa.
- EU- ja kansainväliset asiat: EU- ja kansainväliset asiat on oltava uuden maakunnan tehtävä.
- Ympäristöasiat: Jatkovalmistelussa tulee selvittää ELY-keskusten ympäristötehtävien siirto maakuntien vastuulle. Ympäristötehtävien siirto valtion uusimuotoiseen valtakunnalliseen viranomaiseen lisää byrokratiaa sekä erkaannuttaa tehtäviä aluetasolta - maakunnista ja kunnista.
- Kunnan ja maakunnan yhteistoiminta: Maakuntalain on oltava joustava ja mahdollistava niin, että kuntien ja maakuntien yhteistyö ja mahdollisuus sopia palvelujen hoitamisesta turvataan.
- Muut tehtävät: Maakunnan toimialaa on laajennettava siten, että maakunta voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, joita alueen kunnat tai osa niistä ei hoida edellyttäen, että mukana olevat kunnat sitoutuvat rahoittamaan toiminnan eikä tehtävä kuulu valtion tai muiden toimijoiden vastuulle.

Maakunnallinen sote-ratkaisu hyvä

- Uudistuksen lähtökohta sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiosta maakuntiin on hyvä ja kannatettava. Maakuntamallilla voidaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palveluiden yhdenvertaista saatavuutta. Siun Sote toimii tässä valtakunnallisena edelläkävijänä.
- Uudistuksella on mahdollista saavuttaa esitetyt säästötavoitteet, mikäli maakunnilla (18) on aito itsehallinto päättää asioista kustannustehokkaalla tavalla. Valtion on pidättäydyttävä tulos- ja tavoiteohjauksessa ja jätettävä maakunnille riittävä liikkumavapaus päättää siitä, miten palvelut tuotetaan. Normiohjaus ei yksinkertaisesti sovi Suomen tyypiseen maahan, jossa toimintaolosuhteet ovat kovin erilaiset taajaan asutuissa kaupungeissa ja harvaan asutuilla alueilla.

Organisointi maakuntien itse päätettäväksi

- Valinnanvapausmalli ja vahva markkinaohjaus heikentävät yhdenvertaisuutta erityisesti harvaan asutuilla alueilla ja siellä, missä markkinat eivät toimi.
- Olosuhteiden erilaisuus on otettava huomioon ja mahdollistettava joustavat yhteistoimintamuodot palvelujen tuottamisessa ja järjestämisessä. Lakiluonnos ei mahdollista palveluiden organisointia olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla, mikä voi johtaa tehottomaan palveluiden tuottamiseen.
- Kuntien ja maakuntien yhteistyölle ei tule luoda lainsäädännöllisiä esteitä. Paikallisesti ja alueellisesti erilaiset ratkaisut on mahdollistettava lainsäädännöllä.
- Maakuntalakiluonnoksen säännökset maakunnan palvelulaitoksesta on poistettava. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla on oltava suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen.
- Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollinen erottaminen sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva

sääntely kaventavat maakuntien mahdollisuutta päättää itse palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta.

•Sisältöjä koskevan erityislainsäädännön valmistelussa on huomioitava se, että maakunnille jää ratkaisuvallta niille siirrettävien tehtävien hallinnon, päätöksenteon ja talouden järjestämiseen.

Maakuntien rahoitus

•Aidon itsehallinnon este on, ettei lakiluonnoksissa maakunnille ole varattu verotusoikeutta, vaan maakuntien talous jää lakiluonnoksessa valtion ohjaukseen. Maakuntien verotusoikeus takaa aidon itsehallinnon.

•Rahoituksen maakunnille on tultava yleiskatteellisena, eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin.

•Maakunnilla on oltava lähtökohtaisesti riittävät taloudelliset edellytykset selvittää tehtävistä. Maakuntien arviointimenettely on liian tiukka, eikä maakuntajaon muuttaminen vastoin maakuntien tahtoa ole perusteltua.

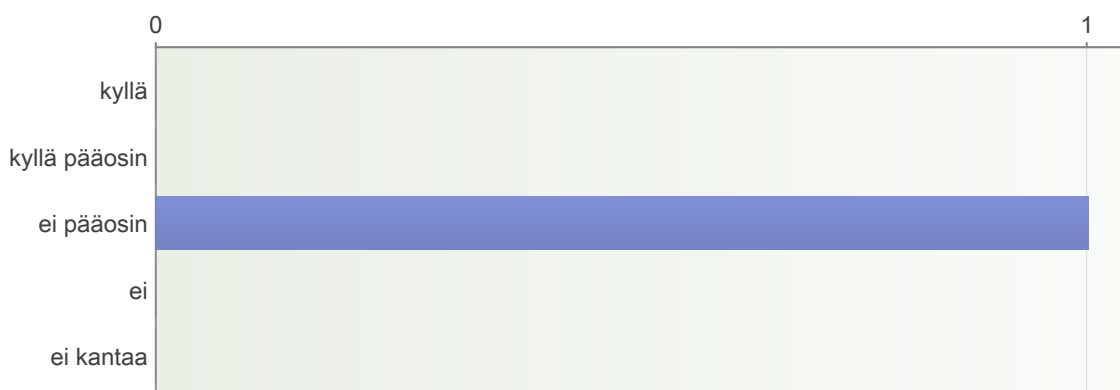
•Valtion rahoitukseen liittyvä tiukka ja yksityiskohtainen ohjaus pienentää maakuntien taloudellista liikkumavaraa ja keinovalikoimaa. Verotusoikeuden puuttumisen takia maakunnilla ei ole juurikaan talouden liikkumavaraa palvelujen järjestämisessä, tosin valtionrahoitus on käynnistymisvaiheessa perusteltu etenemistie. Lainanotto on rajattu tiukasti valtiolta saatavaan lainaan tai takaukseen.

•Maakuntien rahoituksen perustuminen todelliseen palvelutarpeeseen on oikeudenmukainen linjaus ja parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta. Esitettyä nopeampi eteneminen tarveperustaiseen rahoitukseen on perusteltua.

•Asukastiheytenä on käytettävä maakunnan kokonaispinta-alaa, mikä antaa tarkemman kuvan vesistöjen pirstoman aluerakenteen vaikutuksesta kustannuksiin. Lisäksi on otettava käyttöön pitkiä välimatkoja kuvaava laskentatekijä, missä huomioidaan todelliset etäisyydet linnuntie-etäisyyden sijaan.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täyttyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

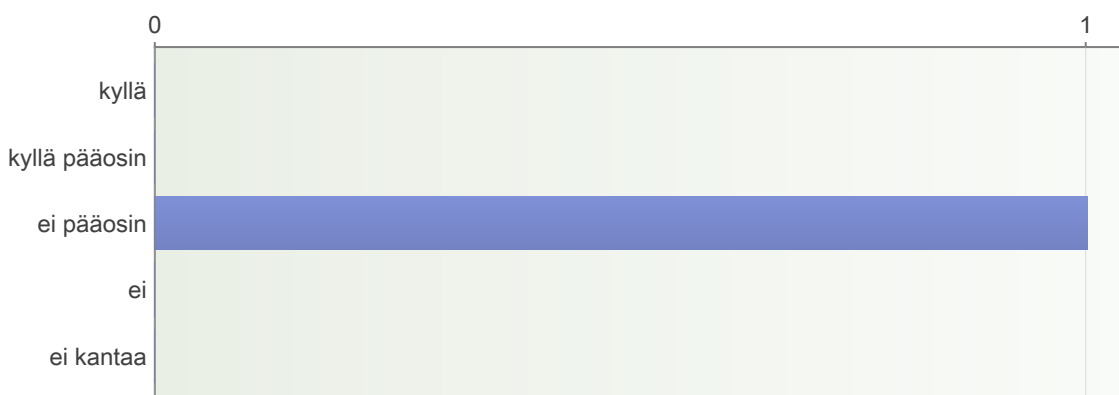
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Palveluiden saatavuuden kannalta on olennaista valinnanvapausmallin toteuttamistapa, josta ei ole vielä päätöksiä. Kokonaiskustannusten hillitsemiseksi ja päällekkäisten palveluiden poistamiseksi tietyn asteinen palveluiden keskittäminen on tarpeen. •Lakiluonnoksen mukaan erityistason sairaanhoidon lisäksi myös sosiaalihuollon erityisryhmien tai muiden vaativien sosiaalipalvelujen palvelutuotannon toteutus voidaan osoittaa asetuksessa säädettävän maakunnan tehtäväksi. Näistä ei kuitenkaan ole tietoa. Lakiluonnoksen 11§ 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi suurempiin kokonaisuuksiin

koottuja palveluja koskevasta vastuusta ja päätösvallasta. Maakunta, jonka tehtäväksi jokin palvelu osoitettaisiin, vastaisi mm. palvelun tarpeen, määrän ja laadun määrittelystä sekä palvelun tuottamisesta. Muilla maakunnilla ei olisi päätösvaltaa keskitetyistä palveluista eivätkä ne saisi tuottaa eikä hankkia muualta mainittuja palveluja. Muiden maakuntien ainoa vaikutusmahdollisuus olisi valtuustokausittain laadittava yhteistyösopimus.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

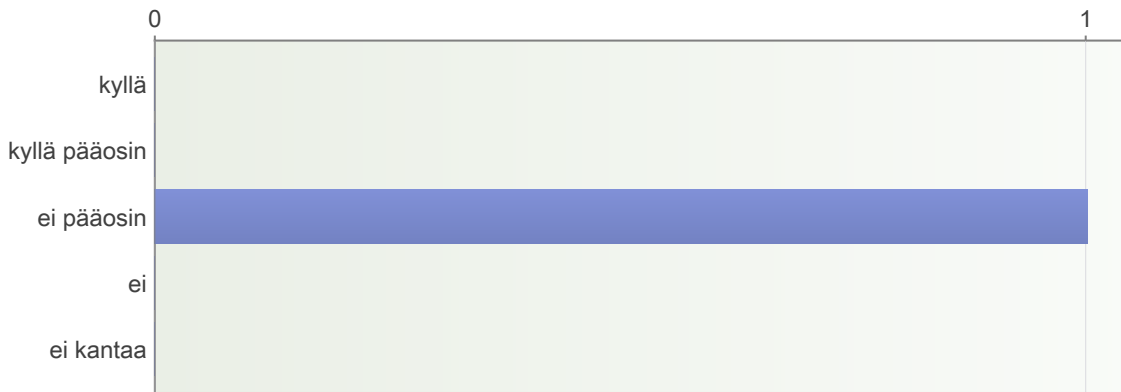

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- •Sopimus on sinällään sopimusosapuolia sitova. Yhteistyösopimus tulisi olla irtisanottavissa mikäli jonkin maakunnan osalta palvelun saatavuus, yhdenvertaisuus tai kustannustehokkuus ei toteudu.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

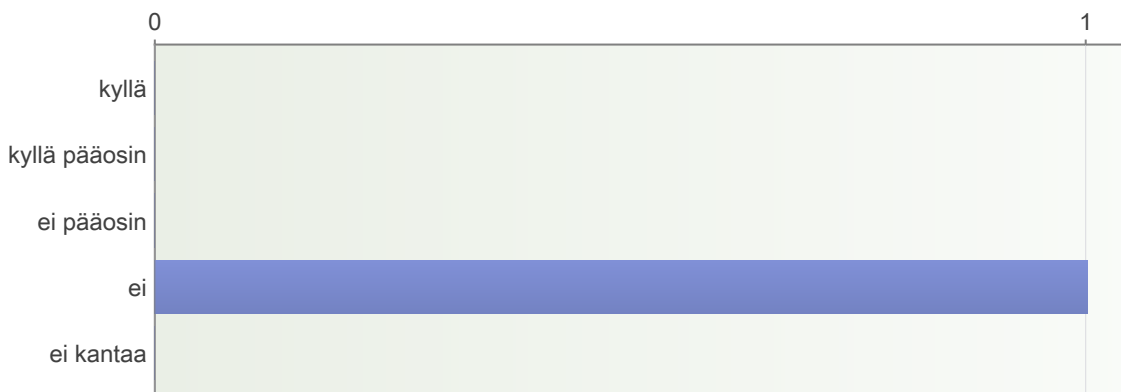

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Ongelmalliseksi asiakaslähtöisen integraation toteutumisen arvioinnin tekee se, ettei valinnanvapausmallista ole vielä päätöksiä.
 - Ehdoton edellytys integraation toteuttamiselle on, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja pystytään tietoturvallisesti hyödyntämään moniammatillisesti yhtenä kokonaisuutena.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

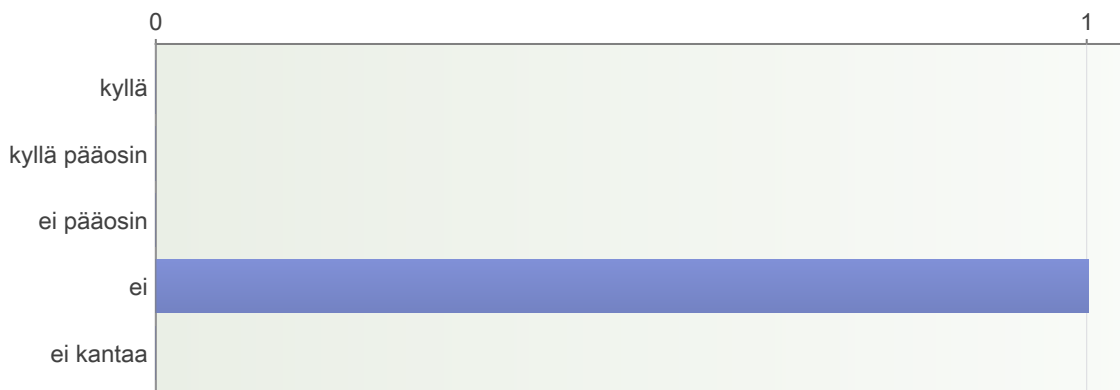

Avoimet vastaukset: ei

- •Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategiaan tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden osalta ohjauksessa tulisi varmistaa tuottajien tasapuolinen kohtelu, jotta yhdenvertainen kohtelu ja kilpailuneutraali tehti toteutuu.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

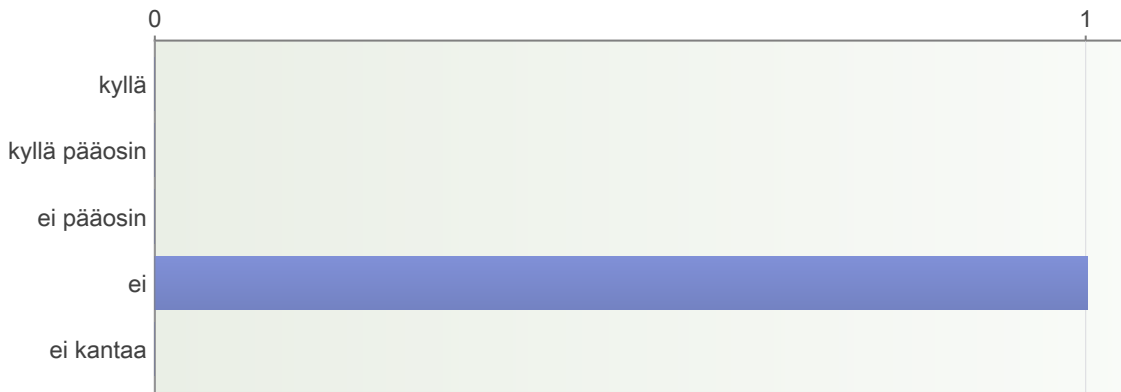

Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntien on saatava itse päättää tarkoituksenmukaisesta organisoinnista:
 - Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva sääntely kaventaa maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta. Näistä ratkaisuista syntyisi päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia. Maakuntien palvelulaitos olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia.
 - Palvelujen järjestämisen ja tuottamisen erottaminen ei ole uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Ns. tilaaja-tuottaja -malli tuo ylimääräisen hallinnon portaan maakuntaan. Kustannustehokkainta on, jos maakuntavaltuusto ja -hallitus määrittävät palvelulaitokselle sitovat taloudelliset resurssit ja toiminnalliset tavoitteet. Palvelulaitos tuottaa sitten palvelut itse, omistamiensa yhtiöiden kautta tai ostamalla palveluja muilta palvelun tuottajilta (yksityiset yritykset ja järjestöt).

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Palvelusetelit käyttöön:
 - Valinnanvapautta voisi laajentaa myös muilla keinoilla kuin yhtiöittämisellä, esimerkiksi palvelusetelikokeilun laajentamisella. Palveluseteleistä löytyy runsaasti hyviä kokemuksia.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Vahva markkinaohjaus heikentää yhdenvertaisuutta harvaan asutuilla alueilla
 - Valinnanvapaus ja vahva markkinaohjaus heikentävät yhdenvertaisuutta erityisesti harvaan asutuilla alueilla ja siellä, missä markkinat eivät toimi. Uudistuksessa lisätään markkinaohjausta, valinnanvapautta ja otetaan käyttöön järjestäjä-tuottaja –malli. Maakuntien on saatava itse päättää, missä määrin toimintaa avataan kilpailulle ja millä aikataululla, jotta julkinen palvelutuotanto ei missään vaiheessa vaarannu. Valinnanvapaus ei saa johtaa julkisen palvelutuotannon ja -verkon alasajoon ja sitä kautta väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen.
 - Valinnanvapauden toteutustapa ei saa johtaa kokonaiskustannusten kasvamiseen.
 - Valtionohjauksen vahvistaminen tavoite- ja tulosohtauksen keinoin on perusteltua, mutta normiohjausta pitäisi pikemminkin vähentää kuin lisätä.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

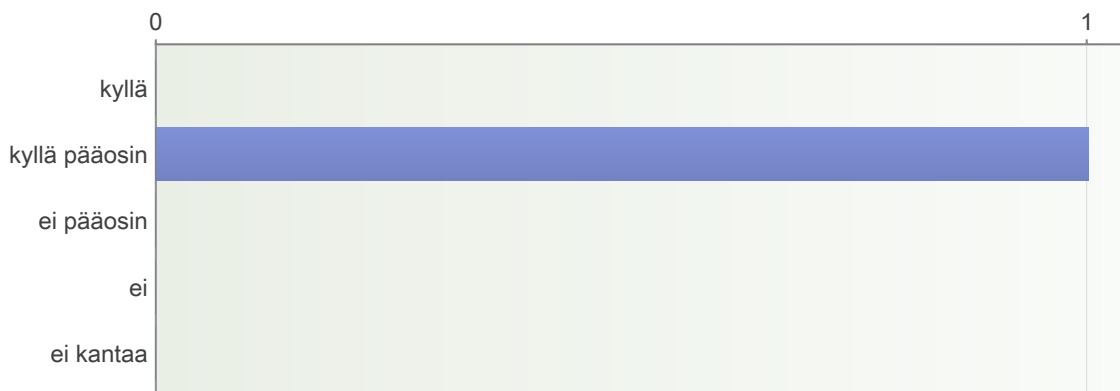
Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

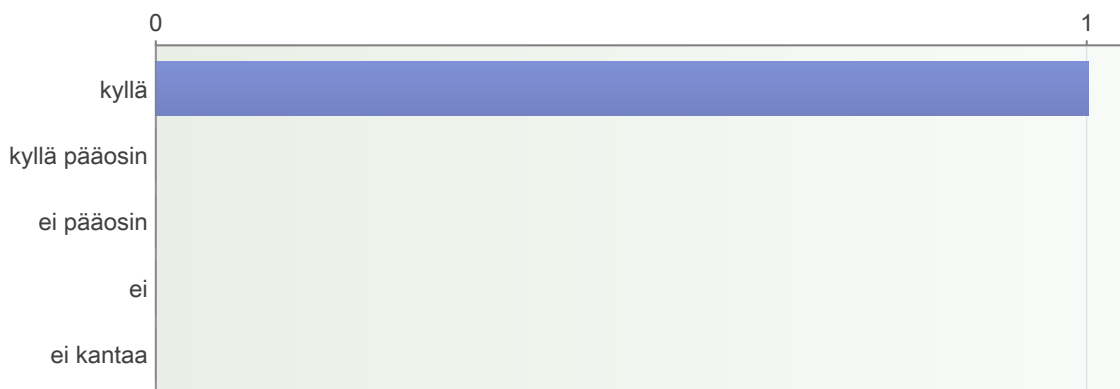

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Väliaikaisen toimielimen asemaa ja päätöksentekoa on selkeytettävä ja sen toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Poliittinen ohjaus on varmistettava myös väliaikaishallinnon aikana.

22. 20. Voimaantulolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

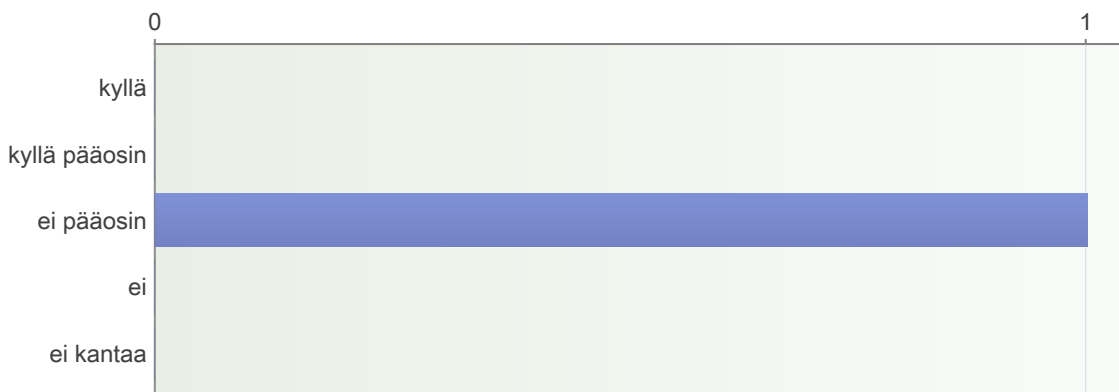

Avoimet vastaukset: kyllä

- Edellämainitut esitykset ovat perusteltuja. Sen sijaan valtakunnallisiin palvelukeskuksiin mahdollisesti siirtyvä henkilöstö ja periaatteet ovat täysin auki.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakunnan vastattava itse omista tiloista: •Tehokkaampi malli tilaratkaisuissa olisi, että maakunta itse vastaisi omista tiloistaan ja tarvitsemiensa tilojen vuokraamisesta. • Tilakysymysten osalta tulisi lainsäädännössä olla mahdollisuus edetä kuntien kanssa neuvotteluteitse tehokkaampiin ja tarkoituksenmukaisempiin tilaratkaisuihin jo siirtymäaikana. •Valmistelun yhteydessä on varmistettava, ettei mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia.

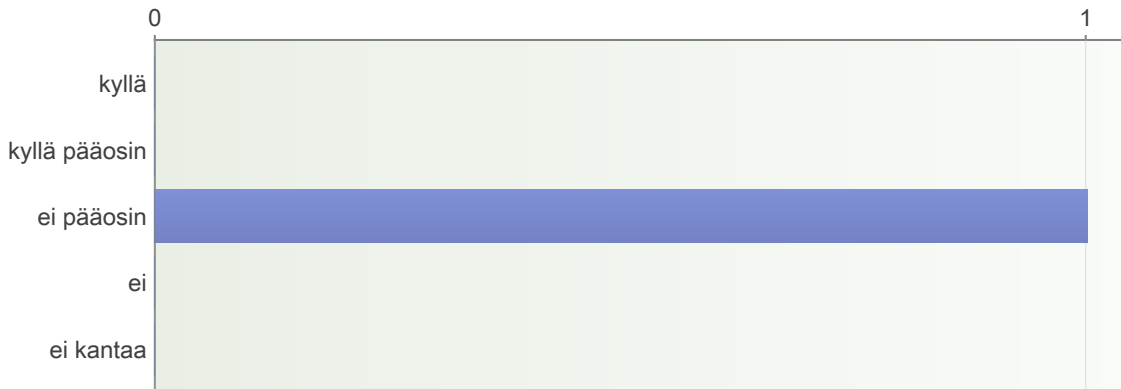
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- •Toimitila- ja kiinteistöhallinnon tehtävien osalta maakunnan tulisi itse saada päättää tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta toimintatavasta. Valtakunnallisen yhtiön sijaan tämä olisi tehokkaampi toimintatapa ja parantaisi maakunnan taloudellista liikkumavaraa.
- Siirtymäaika sääntöihin tulisi kirjata mahdollisuus edetä kuntien kanssa yhteisin sopimuksin neuvotteluteitse tarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin jo siirtymäaikana. Mikäli maakunnat veloitetaan vuokraamaan kaikki sote-tilat, kolmen miljardin euron tehostamistavoite vaarantuu oleellisesti.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kunnilla on oltava oikeus päättää veroprosentistaan myös siirtymäaikana.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

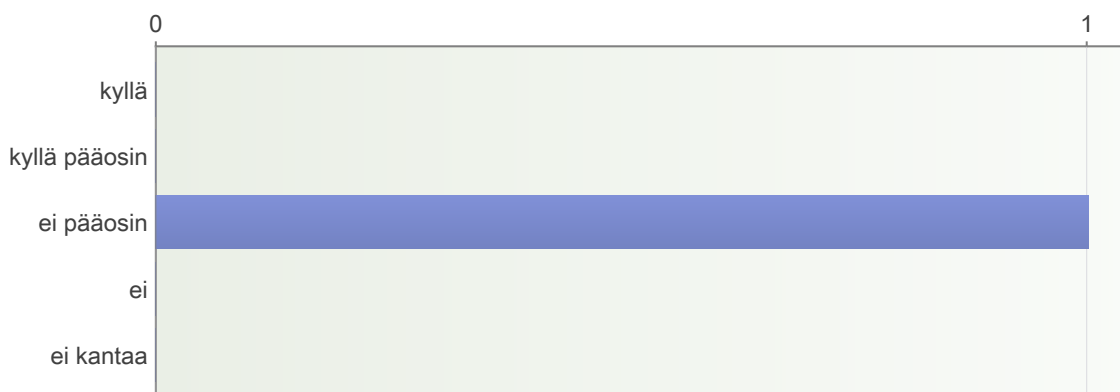
- •Maakunnan yhtiömuotoisen organisoinnin siirtymäaika on riittävä.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

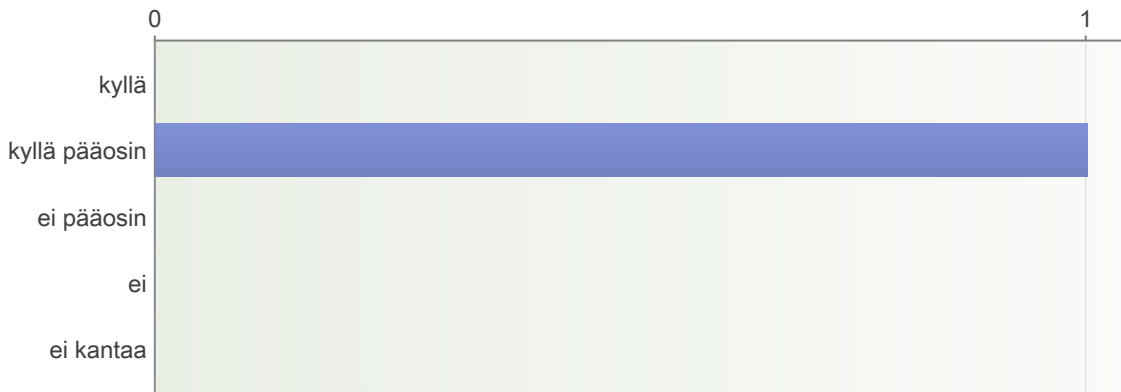

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien taloudellista liikkumavaraa vahvistettava: •Maakuntien itsehallinnon kannalta on ongelmallista, että ne ovat miltei kokonaan valtionrahoituksen varassa. Esitysluonnoksessa maakunnat ovat aivan liian tiukassa ja yksityiskohtaisessa valtionohjauksessa. Maakunnille on turvattava aito itsehallinto, mitä vahvistaisi maakuntien verotusoikeuden toteuttaminen uudistuksen myöhemmässä vaiheessa.
 - Maakuntien kannalta ongelmana on nähtävä valtion rahoitukseen liittyvä tiukka ja yksityiskohtainen ohjaus. Maakunnilla ei verotusoikeuden puuttumisen takia ole juurikaan talouden liikkumavaraa palvelujen järjestämisessä. Lainanotto on rajattu tiukasti valtiolta saatavaan lainaan tai takaukseen. Asiakasmaksut palvelujen käytöstä ovat yksi tulonlähde maakunnille, mutta siitä ei saa tulla lähes ainoa keskeinen instrumentti talouden säätelyssä. Vaarana on, että asiakasmaksut eriytyvät maan eri osien kesken ja tämä vaarantaa koko uudistuksenkin perusteena olevan tasa-arvon kansaisten välillä. Pohjois-Karjalassa asukkaiden tulotaso on maan alhaisimpia ja tässä mielessä vaarana on, että käytettävissä olevista tuloista suhteellisen suuri osuus menisi peruspalveluihin.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

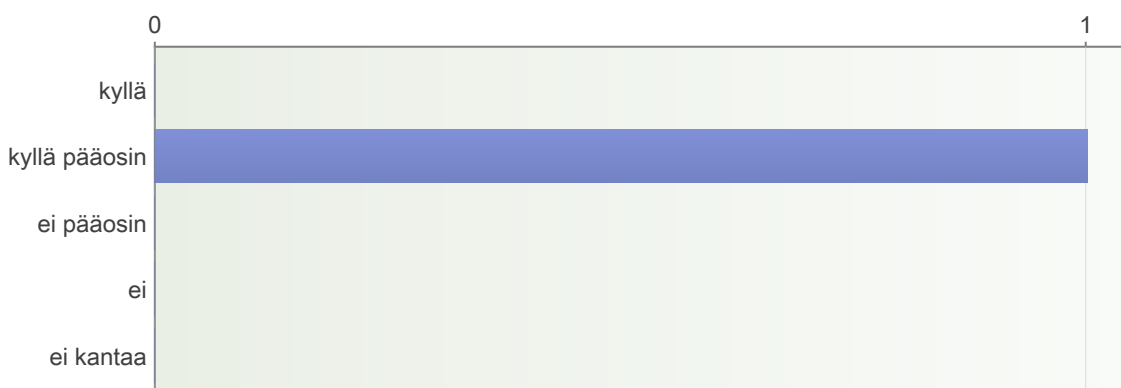

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakunnille riittävät taloudelliset edellytykset selvitä tehtävistä:
 - Rahoituksen maakunnille on tultava yleiskatteellisena, eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin.
 - Maakunnilla on oltava lähtökohtaisesti riittävät taloudelliset edellytykset selvitä tehtävistä. Maakuntien arviointimenettely on liian tiukka, eikä maakuntajaon muuttaminen vastoin maakuntien tahtoa ole perusteltua.
 - Valtion rahoitukseen liittyvä tiukka ja yksityiskohtainen ohjaus pienentää maakuntien taloudellista liikkumavaraa ja keinovalikoimaa.
- Verotusoikeuden puuttumisen takia maakunnilla ei ole juurikaan talouden liikkumavaraa palvelujen järjestämisessä, tosin valtionrahoitus on käynnistymisvaiheessa perusteltu etenemistie. Lainanotto on rajattu tiukasti valtiolta saatavaan lainaan tai takaukseen.
 - Maakuntien uudet tehtävät muodostavat erittäin merkittävän kokonaisuuden, koko maan tasolla nettokustannukset ovat 17,6 mrd. €.
- Valtion maakunnille osoittama rahoitus olisi yleiskatteellista ja vastaisi erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon, mutta myös pelastustoimen kustannuksista.
 - Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ovat maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta (maakuntaindeksi + 0,5–1,0 %).

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Rahoituksen perustuttava palvelutarpeeseen, vesistöisyys ja välimatkat huomioitava kriteereissä:
 - Maakuntien rahoituksen perustuminen todelliseen palvelutarpeeseen on oikeudenmukainen linjaus ja parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta. Esitettyä nopeampi eteneminen tarveperustaiseen rahoitukseen on perusteltua.
 - Asukastiheytenä on käytettävä maakunnan kokonaispinta-alaa, mikä antaa tarkemman kuvan vesistöjen pirstoman aluerakenteen vaikutuksesta kustannuksiin. Lisäksi on otettava käyttöön pitkiä välimatkoja kuvaava laskentatekijä, missä huomioidaan todelliset etäisyydet linnuntie-etäisyyden sijaan. Yksityiskohtaiset perustelut:
 - Maakuntien valtion rahoituksen laskennalliset tekijät ovat pääosin hyviä ja perusteltuja. Niissä tulevat esille erilaiset väestön ikärakenteet ja varsinkin sairastavuus maan eri osissa. Pohjois-Karjalassa ovat ns. kansansairaudet viime vuosikymmenien hyvästä kehityksestä huolimatta edelleen selvästi koko maan tasoa korkeammat ja aiheuttavat korkeampia kustannuksia. Myös sosioekonomiset muuttajat kuvaavat hyvin erilaisia kustannustasoja maakuntien välillä.
 - Maakunnan saaman rahoituksen osalta ongelmana on aluerakenteen huomioiminen. Sen painoarvo on koko maan tasolla ainoastaan yksi prosentti ja se on aivan liian vähän suhteessa väestötekijöihin. Asukastiheyden käyttäminen ainoana kriteerinä on siis riittämätön, kun huomioidaan Pohjois-Karjalan tyyppinen vesistöjen pirstoma aluerakenne. Aluerakenteella ja etäisyyksillä on selvä vaikutus kustannuseroihin eri puolilla maata.
 - Rahoituskriteerinä on lisäksi esitetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerrointa. Se on tärkeä ja toivon mukaan kannustava laskentatekijä, mikä edistää tärkeää terveyden edistämistyötä maakunnissa. Kriteerin laskentakaava on lakiesityksessä erittäin kyseenalainen ja ennen kaikkea epäselvä. Miten maakunnat palkitaan tästä tärkeästä työstä? Esimerkiksi Pohjois-Karjalan kuntasektori on rahoittanut maakunnan terveyden edistämisen professuuria jo useiden vuosien ajan, miten tämän kaltainen jo toimiva järjestely otetaan maakunnan rahoitusosuutta laskettaessa huomioon? Joka tapauksessa kriteeri on saatava sellaiseksi, että se on helposti laskettavissa eikä siihen liity minkäänlaista spekulatiota maakuntien kesken.
 - Lisäksi on nähtävissä, että valtion rahoituksen tarkistaminen vuosittain tulee aiheuttamaan maakunnille erittäin suuren haasteen saada talous pysymään tasapainossa. Ikääntyminen aiheuttaa Pohjois-Karjalassa 2020-luvulla koko maan arvioon nähden selvästi suuremman kustannuspaineen nousun. Miten tämä huomioidaan jos valtion rahoituksen kustannusnousu koko maassa on yhtä suuri eli maakuntaindeksin muutos lisättynä 0,5 prosenttiyksiköllä (alkuvuosina 1,0 %)? Jäsentyvätöntä on myös se, miten 3 miljardin euron kustannusten kasvua leikkaava säästö saadaan toteutumaan ja miten eri maakunnat siihen kytketään. Maakuntien erilainen väestörakenne tulee rahoituksen vuosittaisessa korotuksessa huomioida samoin kuin tapahtuu varsinaisen rahoituksen määrää laskettaessa. Taloudellisen huoltosuhteen (työvoiman ulkopuolella olevat työllisiä kohden) tarkastelu maakunnittain olisi tärkeää niin, että erilainen ja muuttuva väestörakenteen kehitys huomioitaisiin tasapuolisesti myös välivuosina.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Nopea siirtyminen tarveperusteiseen rahoitukseen perusteltu: Siirtymäaika on riittävän pitkä ja riittävästi porrastettu, perusteltua olisi esitettyä nopeampi eteneminen tarveperusteiseen rahoitukseen.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

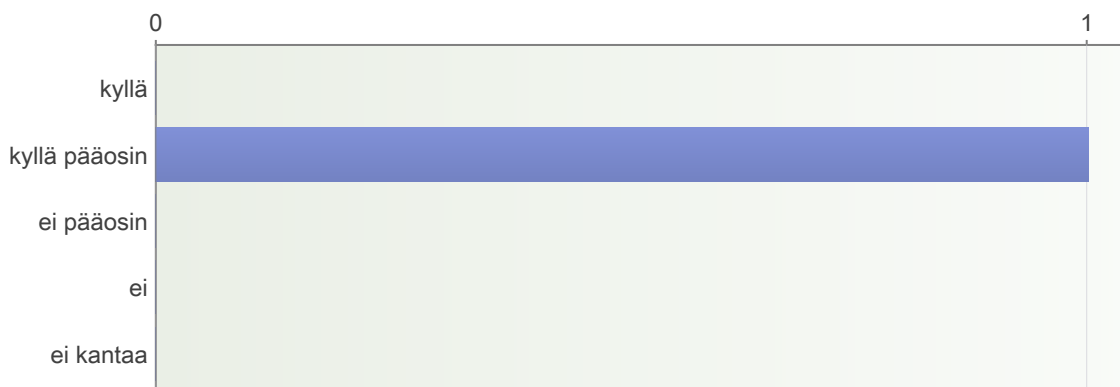
- Maakuntatalousohjelma käyttöön

•Kun kyse on maakunnittain erittäin suuresta taloudellisesta kokonaisuudesta, on syytä harkita myös maakuntia koskevaa, nykyisen kuntatalousohjelman mukaista erillistarkastelua. Tämä menettely kuntien taloudellisesta asemasta suhteessa tehtäviin olisi myös maakuntatasolla erittäin tärkeää. Ehdotettu julkisen talouden suunnitelma ei ole riittävä vaan olisi hyvä laatia vuosittain ”maakuntatalousohjelma”, missä maakunnittain tarkastellaan tehtävien ja rahoituksen tasoa sekä kunkin maakunnan taloudellista tilannetta. Perusteet tälle menettelylle korostuvat myös sen myötä, että valtion taloudellinen ohjaus ja siihen kytkettävä erittäin tiukka arviointimenettely tullaan toteuttamaan maakuntalain pohjalta. Jos maakunnan taloudellinen tilanne on heikko, niin se voi johtaa valtion arviointimenettelyyn ja jopa pakkoliitokseen. Kriteerien täyttymisen kynnyksellä maakunnalle on alempi kuin nykyisessä ns. kriisikuntalaissa, siksi tarvitaan vuosittain päivitettävää ”maakuntatalousohjelmaa” aivan nykyistä kuntatarkastelua vastaavasti.

•Maakuntien muiden tehtävien rahoitus (4. luku) perustuu asukaskohtaiseen perushintaan. Tämä kriteeri ei ole oikeudenmukainen harvaan asuttujen ja pitkien etäisyyksien maakuntien kannalta. Rahoituksen perusteena tulisikin huomioida myös harva asutus (asukastiheyskerroin laskettuna kokonaispinta-alasta, sillä vesistöisyys on merkittävä este palveluiden saatavuudelle).

33. 31. Pidätekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

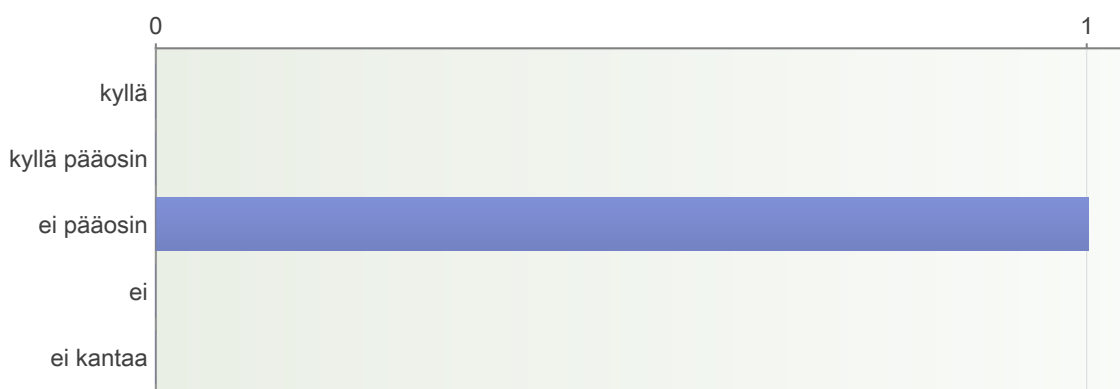
- Arviointimenettely liian tiukka, maakuntajaon muuttaminen perustuttava vapaaehtoisuuteen: Maakuntien arviointimenettelyyn perustuvaa maakuntajaon muuttamista vastoin maakuntien tahtoa emme kannata. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointimenettelyä vastaava menettely sopii huonosti maakuntiin, joilla jo lähtökohtaisesti tulisi olla taloudelliset edellytykset selvitä tehtävistään. Lisäksi arviointimenettelyn käynnistymisen edellytyksenä olevat kriteerit ovat maakuntalaissa maakuntien näkökulmasta liian tiukat. Maakunnat voivat niiden perusteella liian helposti ajautua arviointimenettelyyn ja sitä kautta pakkoliitoksiin.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

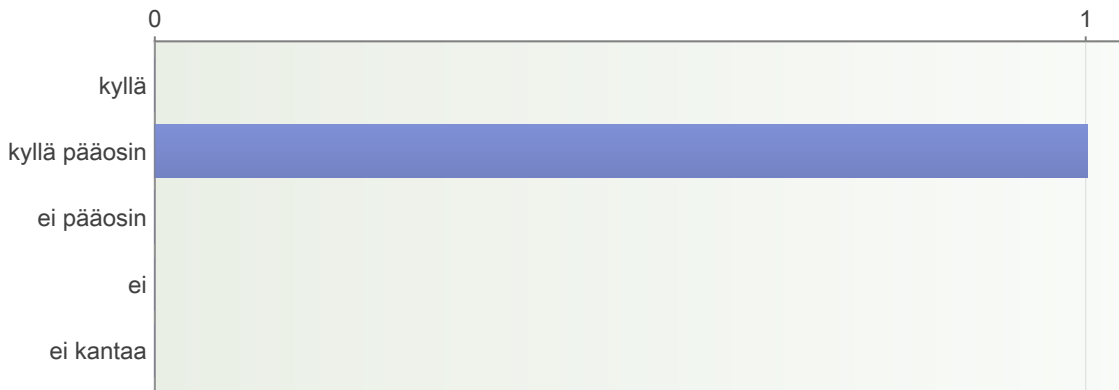
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Myönteistä kriteerien uudistuksesta: •On hyvä, että varsin keinotekoinen ja valtionosuuskriteeriksi sopimaton ”työpaikkaomavaraisuus” poistuu. •Verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasauksessa tulee huomioida kaikki kuntien verotulot. Sinänsä on oikeasuuntainen esitys nykytilanteeseen nähden, että kiinteistöveroista 50 % huomioidaan laskennallisiin verotuloihin. Tämä esitys vie tasausta oikeaan ja tasa-arvoiseen suuntaan, mutta on siis riittämätön. •Saaristoisuus huomioidaan aikaisempaa paremmin ja näin osalle vesistöjen pirstomista kunnista tulee perusteltu lisäys valtionosuuksiin. Summan tulisi olla kuitenkin esitettyä suurempi.

Kielteistä:

Valtionosuusjärjestelmästä on jouduttu rakentamaan selkiintymätön kokonaisuus, mikä johtuu tiukan aikataulun pohjalta eteenpäin vietävästä kuntien ja maakuntien toiminnan ja talouden suuresta muutoksesta.

•Uutena kriteerinä esitetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet ovat erittäin monimutkaiset. Niiden oikeudenmukainen laskenta ja kohdentuminen eri kuntiin tulee olemaan hyvin arveluttavaa. Kun kyseessä on suhteelliselta osuudeltaan pieni erä valtionosuuksien sisällä, tulee kriteeriä yksinkertaistaa huomattavasti nyt esitetystä. Ei ole nykypäivää ja normien purkamisen edistämistä, jos kriteerien laskentaa varten joudutaan laatimaan tarkastusraportit ja käymään läpi kuntien lukuisia asiakirjoja. Työmäärään nähden ja kuntien tasa-arvon kannalta esitetyt kriteerit tulee laittaa kokonaan uuteen selvittelyyn.

•Kuntaliitosten yhteydessä ei ole tulossa turvaa siitä, että mahdolliset valtionosuusmenetykset korvataan yhdistyvälle kunnalle. Tämä asia on korjattava kirjauksella luvun 8 kohdalla (47§) ”valtionosuuksien määräytyminen kuntien yhdistyessä”.

•Asukastiheyskertoimena on käytettävä kunnan kokonaispinta-alaa eikä maapinta-alaa perustuvaa. Vesistöisyys aiheuttaa tutkitusti korkeampia kustannuksia palvelujen järjestämisessä ja tässä mielessä tulee käyttää aluerakennetta paremmin kuvaavaa kriteeriä. •Syrjäisyyden lisäosa tulee uudistaa, sen mittauksessa matkana keskukseen tulee ottaa käyttöön todellinen etäisyys maanteitse eikä linnuntie-etäisyyttä.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

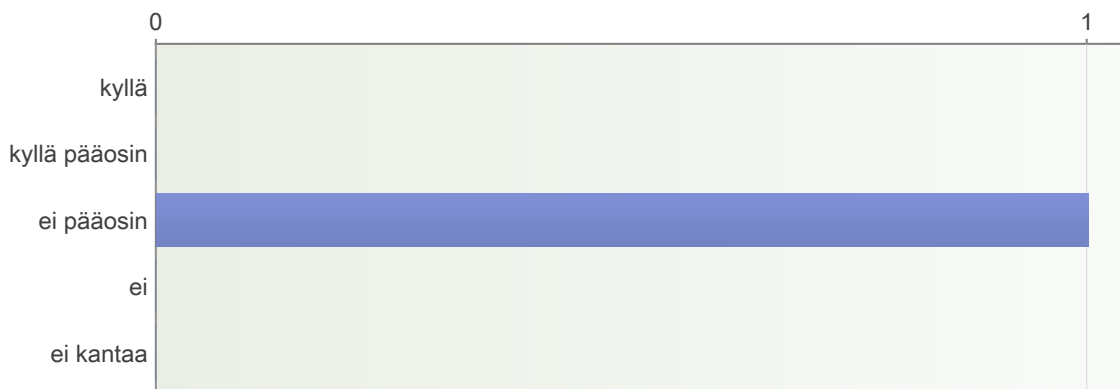
Vastaajien määrä: 1

- Kuntien veroprosenttien suhteellinen ero kasvaa huolestuttavasti

•Kuntien ja maakuntien uusia rahoitusjärjestelmiä on hyvä tarkastella kokonaisuutena ns. asukkaiden näkökulmasta. Tärkeää on turvata palvelujen saatavuus kohtuullisella verotuksen tasolla koko maassa. Uuden järjestelyn myötä kuntien veroprosenttien SUHTEELLISET erot kasvavat nykyisestä kuntien välillä. Tämä voi aiheuttaa heikoimman veropohjan kunnille suurempia haasteita selviytyä niistä palvelukustannuksista, jotka kunnille jäävät vuodesta 2019 lähtien. Uusi valtionosuusjärjestelmä pyrkii tasoittamaan kuntien välisiä eroja, mutta koelaskelmien perusteella on erittäin vaikeaa saada kokonaisuudesta selvää. Niinpä valtionosuusjärjestelmän uudistamista tulee välittömästi jatkaa. Kuntien kiinteistöjärjestelyjen osalta on lisättävä harkinnanvaraisia valtionosuuksia niin, että kuntien talous ja palvelujen järjestäminen ei vaarannu missään tilanteessa.

38. 36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Lakiesitysten mukaan perustettavien maakuntien henkilöstöön ehdotetaan sovellettavaksi kuntasektorin työ- ja virkasuhdelainsäädäntöä, joka muuttuu koskemaan myös maakuntia. Muun muassa yhteistoiminnan ja viranhaltijan palvelussuhteen ehtojen osalta säätelyn taso pysyy siis samana. Valtiolta siirtyvät työntekijät tulee huomioida uudistuksessa.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntien ja maakuntien palvelulaitoksen eläkevakuuttajaksi ehdotetaan Kuntien eläkevakuutusta Kevaa.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilöstö on merkittävä voimavara uudistuksessa ja uudistus tulee tehdä yhdessä henkilöstön kanssa.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen myötä maakuntien liittojen tehtävät siirtyvät osaksi maakuntaa.

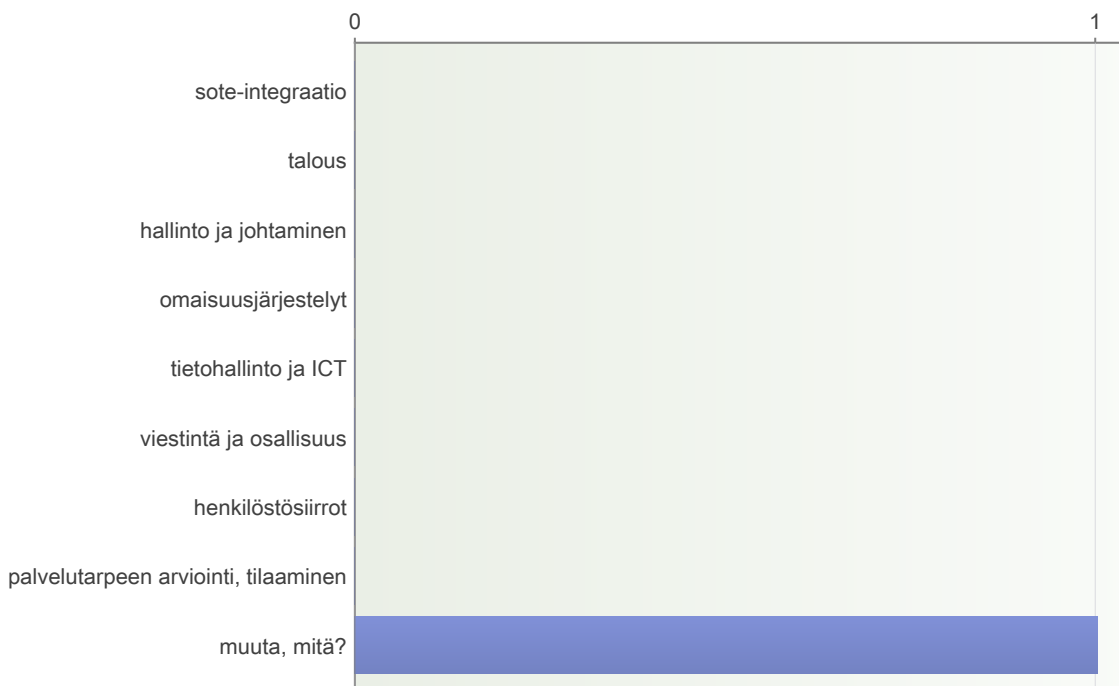
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty maakuntien rahoitus on tiukka. Maakuntien kannalta ongelmana on nähtävä valtion rahoitukseen liittyvä tiukka ja yksityiskohtainen ohjaus, tämä pienentää maakuntien taloudellista liikkumavaraa ja keinovalikoimaa. Maakunnilla ei myöskään verotusoikeuden puuttumisen takia ole juurikaan talouden liikkumavaraa palvelujen järjestämisessä, tosin valtionrahoitus on käynnistymisvaiheessa perusteltu etenemistie. Lainanotto on rajattu tiukasti valtiolta saatavaan lainaan tai takaukseen.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Uudistuksen muutostuen tulee olla laaja-alaista ja vaikuttavaa. Käytännössä tämä tarkoittaa riittäviä resursseja sekä maakuntien omista tarpeista lähteviä erityistarpeiden ja muutosjohtamisen haasteiden tunnistamista eri

vaiheissa muutosta.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Pohjois-Karjalan maakuntaliiton lausunto ja siitä tehty tiivistelmä ovat kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa: pohjois-karjala.fi/maakuntauudistus

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntalaki

Maakuntalain 2 luku, Maakunnan tehtävät:

Maakunnan tehtäväala on varsin tiukasti rajattu ja tehtäväkokonaisuutta tulisi laajentaa nykyisestä. Seuraavat laajennukset ja huomiot on syytä ottaa huomioon maakunnan tehtävissä:

1. Pelastustoimi

- Pelastustoimi tulee järjestää 18 maakunnallisen pelastuslaitoksen mallilla.

2. Aluekehitys

- Maakunnan aluekehitystehtävissä tulee varmistaa kehittämistoimien (aluekehitysviranomaisen tehtävät, strateginen alueen ja sen elinkeino- ja innovaatioympäristöjen kehittäminen, koulutus ja osaamisen kehittäminen, ennakointi ja tulevaisuustyö, tilastopalvelu, alueidenkäyttö, työvoima- ja yrityspalvelut) sekä rahoituspalveluiden integraatio yritys- ja kehittämisrahoituksessa maakuntiin (rakennerahastot, maaseuturahasto, kansalliset rahoitusvälineet). Asiakkaiden ja maakuntien yhdenvertaisuuden takia jatkovalmistelussa on tärkeää varmistaa Tekesin, Finpron ja Finnveran asiantuntijapalvelujen saatavuus kaikissa maakunnissa.

3. EU:n rakennerahasto- ja muiden EU -tukien nykyisin maakuntien liitoissa ja ELY-keskuksissa hoidettavat tehtävät

- On huolehdittava, että kaikilla maakunnilla on välittävän viranomaisen tehtävä. Maakunnat voivat sopia itse, jos haluavat hoitaa tehtäviä muiden maakuntien kanssa.

4. EU- ja kansainväliset asiat

- EU- ja kansainväliset asiat tulisi olla uuden maakunnan tehtävä, nyt lakiluonnoksessa kansainväliset asiat on linjattu kohtaan "voi halutessaan hoitaa".

5. Liikenneasiat

- Liikenneasiat tulisi koota nykyistä vahvemmin maakuntien järjestettäväksi.

6. Ympäristöasiat

- Jatkovalmistelussa on selvitettävä mahdollisuudet koota ELY-keskusten ympäristötehtäviä luonnoksessa esityttyä laajemmin maakuntien vastuulle.

7. Muut tehtävät

- Maakunnan toimialaa tulee laajentaa siten, että maakunta voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, joita alueen kunnat tai osa niistä ei hoida edellyttäen, että mukana olevat kunnat sitoutuvat rahoittamaan toiminnan eikä tehtävä kuulu valtion tai muiden toimijoiden vastuulle.
- Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan

linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen.

- Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tukipalvelujen tarkoituksenmukainen järjestämien tulee olla maakuntien itse päätettävissä.

- Maakuntien muiden tehtävien rahoitus (4. luku) perustuu asukaskohtaiseen perushintaan. Tämä kriteeri ei ole oikeudenmukainen harvaan asuttujen ja pitkien etäisyyksien maakuntien kannalta. Rahoituksen perusteena tulisikin huomioida myös harva asutus (asukastiheyskerroin laskettuna kokonaispinta-alasta, sillä vesistöisyys on merkittävä este palveluiden saatavuudelle).

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)

- Verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasauksessa tulee huomioida kaikki kuntien verotulot. Sinänsä on oikeasuuntainen esitys nykytilanteeseen nähden, että kiinteistöveroista 50 % huomioidaan laskennallisiin verotuloihin. Tämä esitys vie tasausta oikeaan ja tasa-arvoiseen suuntaan, mutta on siis riittämätön.

- Saaristaisuus huomioidaan aikaisempaa paremmin ja näin osalle vesistöjen pirstomista kunnista tulee perusteltu lisäys valtionosuuksiin. Summan tulisi olla kuitenkin esitettyä suurempi.

- Uutena kriteerinä esitetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet ovat erittäin monimutkaiset. Niiden oikeudenmukainen laskenta ja kohdentuminen eri kuntiin tulee olemaan hyvin arveluttavaa. Kun kyseessä on suhteelliselta osuudeltaan pieni erä valtionosuuksien sisällä, tulee kriteeriä yksinkertaistaa huomattavasti nyt esitetystä. Ei ole nykypäivää ja normien purkamisen edistämistä, jos kriteerien laskentaa varten joudutaan laatimaan tarkastusraportit ja käymään läpi kuntien lukuisia asiakirjoja. Työmäärään nähden ja kuntien tasa-arvon kannalta esitetyt kriteerit tulee laittaa kokonaan uuteen selvittelyyn.

- Kuntaliitosten yhteydessä ei ole tulossa turvaa siitä, että mahdolliset valtionosuusmenetykset korvataan yhdistyvälle kunnalle. Tämä asia on korjattava kirjauksella luvun 8 kohdalla (47§) ”valtionosuuksien määräytyminen kuntien yhdistyessä”.

- Asukastiheyskertoimena on käytettävä kunnan kokonaispinta-alaa eikä maapinta-alaan perustuvaa. Vesistöisyys aiheuttaa tutkitusti korkeampia kustannuksia palvelujen järjestämisessä ja tässä mielessä tulee käyttää aluerakennetta paremmin kuvaavaa kriteeriä.

- Syrjäisyyden lisäosa tulee uudistaa, sen mittauksessa matkana keskukseen tulee ottaa käyttöön todellinen etäisyys maanteitse eikä linnuntie-etäisyyttä.